

**ОСНОВНА ШКОЛА „ЗДРАВКО ГЛОЖАНСКИ”
БЕЧЕЈ**

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

**ЗА ПРВИ И ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА
ОД ШКОЛСКЕ 2022/2023. ДО 2025/2026.ГОДИНЕ**

Јул 2022. године

О ОСНОВНОЈ ШКОЛИ „ЗДРАВКО ГЛОЖАНСКИ“ БЕЧЕЈ

Основна школа „ Здравко Гложански“ је најстарија двојезична школа и једна од шест основних школа које се налазе на територији општине Бечеј. Налази се у најужем језгру града и има издвојено одељење у месту Радичевић, удаљеном око 12 километара од матичне школе.

Школа је основана 6. јуна 1955.године одлуком Народног одбора среза бечејског. Име је добила по Здравку Гложанском, дипломираном правнику, учеснику и руководиоцу народно ослободилачког покрета на овом терену. Убијен је 1941. године од стране окупатора.

На предлог Савета за просвету и културу СО Бечеј од 1.октобра 1969. године школи је припојена ОШ „ Жарко Зрењанин“ из Радичевића. Од тада у овом месту ради издвојено одељење у свих осам разреда.

Број запослених у школи није сталан и зависи и од броја уписаних ученика, односно, од броја отворених одељења, од захтева важећих програма образовања и других чинилаца. Тренутно је у школи запослено око 70 радника у настави и око 20 који чине ненаставно особље.

Настава у школи се изводи на српском и мађарском наставном језику.

У дугогодишњој традици школа је увек тежила увођењу иновативних начина рада, унапређењу услова рада, реализовала различите пројекте и програме на локалном, државном и међународном нивоу.

За успешан рад школа је школске 2015/2016. године добила најзначајније признање у просвети које додељује Покрајински секретаријат за образовање и културу „Др Ђорђе Натошевић“, а школске 2016/2017.године награду за истакнуте резултате у раду и годишњу награду града Бечеја. Априла месеца 2015.године приликом екстерне евалуације , школа је оцењена највишом оценом за свој рад – 4. С обзиром да нас у наредном периоду очекује други круг екстерне евалуације, надамо се да ћемо оправдати поверење и задржати титулу једне од најуспешнијих школа у општини, а и шире.

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2022-2026

Школским програмом ближе се одређује начин на који школа образује и васпитава ученике ради стицања знања, вештина и ставова неопходних за даље образовање и запошљавање, успоставља организациону структуру засновану на тимском раду и одговорности сваког запосленог за остваривање утврђених циљева. Обухвата све садржаје, процесе и активности усмерене на остваривање принципа, циљева и стандарда постигнућа, и задовољавање општих и специфичних образовних интереса и потреба ученика, родитеља, односно другог законског заступника и локалне самоуправе, а у складу са оптималним могућностима школе.

Школски програм представља основу на којој сваки наставник и стручни сарадник планира, програмира и реализује свој рад.

Израђен је за период од четири године, тј. од школске 2022/2023. до школске 2025/2026. године. По потреби ће се доносити измене и додаци у виду Анекса Школског програма.

Реализује се у првом и другом циклусу. Први циклус траје у 1, 2, 3. и 4. разреду , а други циклус у 5, 6, 7. и 8. разреду.

Садржи планове наставе и учења за 1. и 2.циклус основног образовања и васпитања. За програме обавезних и изборних предмета по разредима наведено је да се реализују по важећим Правилницима у којима дати исходи и садржаји по разредима и предметима као и упутства за дидактичко - методичко остваривање програма.

Облици васпитно-образовног рада којима се остварују обавезни наставни предмети, изборни програми и активности су, осим редовне наставе, допунска настава, додатна настава, час одељењског старешине, ваннаставне активности, екскурзије и школе у природи и посебно су разрађени у Школском програму, као и посебни програми који се реализују у школи.

Полазне основе израде Школског програма

Приликом израде Школског програма користили су се следећи законски документи:

1. Закон о основама система образовања и васпитања („Сл.гласник РС“ бр. 88/2017, 27/18 др.закон, 10/2019, 6/20 и 129/2021)
2. Закон о основном образовању и васпитању („Сл.гласник РС“ бр. 55/2013 ,101/2017, 10/2019, 27/18-други закон и 129/2021)
3. Закон о раду („Сл.гласник РС” бр.24/05,61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/2017-одлука УС, 113/2017 и 95/2018)
4. Закон о безбедности и здрављу на раду („Сл.гласник РС” бр. 101/05, 91/15 и 113/17-др.закон)
5. Закон о библиотечко-информационој делатности („Сл.гласник РС“ бр.52/2011 и 78/2021)
6. Закон о условима за обављање психолошке делатности („Сл.гласник РС” бр.25/96,101/05)
7. Закон о здравственој заштити („Сл.гласник РС”бр.25/2019)
8. Закон о заштити података о личности („Сл.гласник РС” бр.87/18)
9. Правилник о плану наставе и учења за први циклус образовања и васпитања и програму наставе и учења за 1.разред образовања и васпитања („Сл.гласник РС”,бр.10/2017, 12/18, 15/18, 18/18, 1/19 и 2/20)
10. Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС“ бр.16/18, 3/19 и 5/21)
11. Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС“ бр.5/19, 1/20 и 6/20)
12. Правилник о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС“ бр. 11/2019, 6/20 и 7/21)
13. Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” бр. 15/18, 18/18, 3/19, 3/20, 6/20 и 17/21)
14. Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” бр. 15/18, 18/18, 3/19, 3/20, 6/20 и 17/21)

15. Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” 5/19, 1/20, 6/20, 8/20, 5/21 и 17/21)
 16. Правилник о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” 11/19, 2/20, 6/20, 5/21 и 17/21)
 17. Правилник о општим стандардима постигнућа – образовни стандарди за крај обавезног образовања („Сл. Гласник РС“ бр. 5/2010)
 18. Правилник о образовним стандардима за крај првог циклуса – српски, математика, природа и друштво („Сл. Гласник РС“ бр. 5/11)
 19. Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовању у звања наставника, васпитача и стручних сарадника („Сл.гласник РС” бр.109/2021)
 20. Правилник о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи („Сл.гласник РС” бр.30/19)
 21. Правилник о Протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Сл.гласник РС” бр.46/1, 104/2020 и 107/2020)
 22. Правилник о стандардима квалитета рада установе („Сл.гласник РС“, бр.14/2018)
 23. Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању ("Сл. гласник РС", бр. 34/2019, 59/20 и 81/20)
 24. Правилник о ближим условима организовања целодевне наставе и продуженог боравка („Службени гласник РС“, бр. 77/2014)
 25. Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету, ученику и одраслом („Сл. гласник РС“ бр.80/2018)
 26. Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Службени гласник РС“, бр. 74/2018)
- и други важећи правни акти.

Начела израде Школског програма

Школски програм утемељен је на начелима:

1. Усмерености процесе и исходе учења
2. Заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма
3. Уважавању узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирању ставова и усвајања вредности код ученика
4. Хоризонталној и вертикалној повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета
5. Поштовању индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима
6. Заснованости на парципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења
7. Уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе
8. Развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота
9. Коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика.

Приликом израде Школског програма користили су се и школски документи, а посебно Школски развојни план (за период 2021-2026.г.) и резултати самовредновања за све области рада. Из Школског развојног плана у израду Школског програма уграђени су развојни циљеви за све области, и то:

Кључна област	Развојни циљ	Имплементација
Школски програм и Годишњи план рада	Усклађивање Школског програма и Годишњег плана рада у циљу побољшања наставе	У делу Школског програма који се односи на програме обавезних и изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање
Настава и учење	Побољшање квалитета наставе у стицању трајних и функционалних знања	У циљевима Школског програма, у делу Школског програма који се односи на програме обавезних и изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање (посебан део међупредметне компетенције, корелација унутар предмета и са другим предметима, тематска, интердисциплинарна и пројектна настава)
Образовна постигнућа	Школске оцене и резултати су у складу са нивоом остварености образовних стандарда и постигнућа ученика	У циљевима Школског програма, у делу Школског програма који се односи на програме обавезних и изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање (евалуација, начин праћења, настава усмерена на исходе и стандарде, анализе у оквиру стручних већа и актива)
Подршка ученицима	Подстицање социјалног и личног развоја ученика кроз различите видове подршке	У циљевима Школског програма, плановима допунске и додатне наставе, изради ИОП-а и индивидуализацији, посебним програмима у склопу Школског програма
Етос	Даље унапређење безбедности школе и стварање подстицајне и креативне атмосфере	У циљевима Школског програма и посебни програми у склопу Школског програма
Организација рада школе и руковођење	Побољшање ефикасности рада школе	Прожима се кроз цео Школски програм
Ресурси	Људски и материјално-технички ресурси су у функцији квалитета рада школе	У циљевима и посебним програмима у склопу Школског програма

Циљеви и усмереност Школског програма

Циљ Школског програма је континуирано унапређивање квалитета наставног процеса и учења ради развијања компетенција ученика и наставника, потребних за сналажење и активно учешће у савременом друштву, у подстицајном и безбедном окружењу.

При изради Школског програма усмерили смо се на начине и могуће путеве за реализацију **циљева основног образовања и васпитања** кроз наставу, редовну и изборну, слободне активности, као и посебне програме које школа реализује. То су следећи циљеви:

1. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју детета, ученика и одраслог;
2. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој детета, ученика и одраслог, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
3. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
4. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
5. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
6. континуирано унапређивање квалитета, процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
7. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
8. пуни интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета, ученика и одраслог, ускладу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
9. развијање кључних компетенција за целоживотно учење, међупредметних компетенција и стручних компетенција у складу са захтевима занимања, потребама тржишта рада и развојем савремене науке и технологије;
10. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
11. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
12. развијање позитивних људских вредности;
13. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
14. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
15. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
16. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање

- интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
 - повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Исходи образовања и васпитања су основа за планирање, праћење и вредновање образовања и васпитања. Они представљају способност ученика да:

- изрази и тумачи идеје, мисли, осећања, чињенице и ставове у усменој и писаној форми;
- прикупља, анализира, организује и критички процењује информације;
- користи српски језик, односно језик националне мањине и страни језик у зависности од културног наслеђа и средине, потреба и интересовања;
- ефикасно и критички користи научна и технолошка знања, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;
- ради ефикасно са другима као члан тима, групе, организације и заједнице;
- зна како да учи;
- да разликује чињенице од интерпретација ;
- примењује математичко мишљење и знање у циљу решавања низа проблема у свакодневним ситуацијама;
- поуздано, критички и одговорно према себи и другима користи дигиталне технологије;
- одговорно и ефикасно управља собом и својим активностима;
- ефикасно и конструктивно учествује у свим облицима радног и друштвеног живота, поштује људска права и слободе, комуницира асертивно и ненасилно, посебно у растућој разноликости друштва и решавању сукоба;
- покреће и спремно прихвата промене, преузима одговорност и има предузетнички приступ и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха;
- остварује идеје , планира и управља пројекта ради постизања циљева који доприносе личној афирмацији и развоју, друштвеној или привредној активности;
- схвата свет као целину повезаних система и приликом решавања конкретних проблема разуме да нису изолована;
- има свест о сопственој култури и разноликости култура, уважава значај креативног изражавања идеја, искуства и осећања путем различитих медија, укључујући музику, књижевност, извођачке и визуелне уметности.

У изради Школског програма посебно се водило рачуна о усмерености на постизање **општих међупредметних компетенција** које се развијају кроз наставу свих предмета, применљиве су у различитим ситуацијама и контекстима при решавању различитих проблема и задатака, неопходне су свим ученицима за лично остварење и развој, као и укључивање у друштвене токове и запошљавање и чине основу за целоживотно учење. Опште међупредметне компетенције за крај обавезног основног образовања и васпитања у Републици Србији су:

- компетенцији за учење;
- одговорно учешће у демократском друштву;

3. естетичка компетенција;
4. комуникација;
5. одговоран однос према околини;
6. одговоран однос према здрављу;
7. предузимљивост и оријентација ка предузетништву;
8. рад са подацима и информацијама;
9. решавање проблема;
10. сарадња;
11. дигитална компетенција.

У реализацији школског програма настојаћемо да :

- фокус усмеримо на исходе, активности наставника и ученика и успостављање везе између исхода-стандарда-компетенција у настави;
- развијамо квалитетну наставу, употребу информационих технологија, тако да знања буду применљива у пракси;
- имамо наставу која је оријентисана на исходе повезивањем наставних јединица из различитих предмета;
- развијамо дигиталну наставу и рад у онлине окружењу;
- унапређујемо професионални развој наставника;
- подижемо квалитет образовних постигнућа ученика.

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред. бр.	А.ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Мађарски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
3.	Српски као нематерњи	2	72	2	72	3	108	3	108
4.	Страни језик	2	72	2	72	2	72	2	72
5.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
6.	Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-
7.	Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
8.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
9.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
10.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
11.	Дигитални свет	1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО А:		20-22	720-792	21-23	756-828	21-24	756-864	21-24	756-864
Ред. бр.	Б.ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање*	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Мађарски језик са елементима националне културе**	2	72	2	72	2	72	2	72
УКУПНО Б:		1-3	36-108	1-3	36-108	1-3	36-108	1-3	36-108
УКУПНО А+Б		21-23	756-828	22-24	792-864	22-25	792-900	22-25	792-900

*Ученик бира један од понуђених програма

**Ученик припадник националне мањине који слуша наставу на српском језику може да изабере овај програм, али није у обавези.

Облици васпитно-образовног рада којима се остварују обавезни наставни предмети, изборни програми и активности

Ред. бр.	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	21-23	756-828	22-24	792-864	22-25	792-900	22-25	792-900
3.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
4.	Додатна настава	-	-	-	-	1	36	1	36
5.	Настава у природи	7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње	

Ред. бр.	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности***	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње	

***Школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта.

НАПОМЕНА: У школској 2022/2023.години ће се само у 4.разреду реализовати Пројектна настава са једним часом недељно без наставе предмета Дигитални свет. Од школске 2023/2024.године ће у свим разредима 1.циклуса бити обавезан предмет Дигитални свет без Пројектне наставе.

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред. бр.	А.ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	не д.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик и књижевност	5	180	4	144	4	144	4	136
2.	Страни језик	2	72	2	72	2	72	2	68
3.	Мађарски језик	5	180	4	144	4	144	4	136
4.	Српски као нематерњи	3	108	3	108	3	108	2	68
5.	Историја	1	36	2	72	2	72	2	68
6.	Географија	1	36	2	72	2	72	2	68
7.	Биологија	2	72	2	72	2	72	2	68
8.	Математика	4	144	4	144	4	144	4	136
9.	Информатика и рачунарство	1	36	1	36	1	36	1	34
10.	Техника и технологија	2	72	2	72	2	72	2	68
11.	Ликовна култура	2	72	1	36	1	36	1	34
12.	Музичка култура	2	72	1	36	1	36	1	34
13.	Физичко и здравствено васпитање	2	72+54*	2	72+54*	3	108	3	102
14.	Физика	/	/	2	72	2	72	2	68
15.	Хемија	/	/	/	/	2	72	2	68
УКУПНО А :		24-27	918-1026	25-28	954-1062	28-31	1008-1116	28-30	952-1020
Ред. бр.	Б.ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ								
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање**	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Други страни језик***	2	72	2	72	2	72	2	68
УКУПНО: Б		3	108	3	108	3	108	3	102
УКУПНО: А + Б		27-30	1026-1134	28-31	1062-1170	31-34	1116-1224	31-33	1054-1122

*Обавезне физичке активности реализују се у оквиру предмета Физичко и здравствено васпитање.

**Ученик бира један од понуђених изборних наставних предмета.

***Ученик бира страни језик са листе коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га као други страни језик. Тренутно се као 2.страни језик изучавају немачки језик и шпански језик.

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни наставни предмети, изборни програми и активности

Ред. бр.	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	27-30	1026-1134	28-31	1062-1170	31-34	1116-1224	31-33	1054-1122
2.	Слободне наставне активности****	1	36	1	36	1	36	1	36
3.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
4.	Додатна настава	1	36	1	36	1	36	1	36

****Слободне наставне активности школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученик обавезно бира једну активност са листе од три слободне наставне активности које школа нуди. Слободне наставне активности се бирају сваке школске године. Садржаје слободних активности школа је правила према реалним потребама ученика, родитеља и локалне средине и водила је рачуна да у школи постоје кадрови који могу да реализују целокупну наставу изборног програма и предмета. За школску 2022/2023.годину понуђене су различите СНА по разредима и наставним језицима међу којим су : хор и оркестар; цртање, сликање и вајање; свакодневни живот у прошлости; шах; домаћинство; моја животна средина; медијска писменост и предузетништво.

Ред. бр.	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Ваннаставне активности*****	1	36	1	36	1	36	1	34
3.	Екскурзија	До 2 дана годишње							

*****Ваннаставне активности могу да буду: друштвене, уметничке, техничке, хуманитарне, културне, као и друге активности у складу са простором и људским ресурсима школе. У Школском програму прецизиране су у посебном делу ваннаставне активности, генерално организоване кроз рад низа секција.

ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

Програми наставе и учења обавезних и изборних предмета по разредима се реализују по важећим Правилницима наведеним у делу Школског програма *Полазне основе израде Школског програма* од тачке 9 до тачке 16. У наведеним Правилницима су наведени исходи и садржаји по разредима и предметима као и упутства за дидактичко - методичко остваривање програма (планирање, остваривање и праћење и вредновање наставе и учења).

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

Допунска настава

Допунска настава се организује за ученике који имају тешкоће у савладавању програма наставе. Ученицима који из било којих разлога заостају, треба помоћи да усвоје наставно градиво и у потпуности развију своје способности. Узроци ученикових тешкоћа у савладавању програма најчешће проистичу из породичних, социјалних, здравствених, психолошких и других разлога. Организацију и укључивање ученика у ове облике рада прате и вреднују стручни органи школе.

Допунски образовно-васпитни рад је обавезан за ученике које предложи наставник или одељењско веће, који ће осим идентификације и предлога ученика, предлажу и број часова и врше анализу квалитета рада у допунској настави.

САДРЖАЈИ РАДА И ЗАДАЦИ	НОСИОЦИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Организовати допунску наставу за све идентификоване ученике од 1.-8.разреда	наставници,педагог, психолог	септембар- октобар
Разговарати о задацима које су ученици обавили код куће:утврдити тешкоће и проблеме на које наилазе у учењу.Проверити научног путем теста, контролног, усмено...	наставници	током године
Сваког ученика, с обзиром на његове потешкоће, упућивати у начине рада и учења	наставници	током године
За поједине наставне саржаје користити одговарајућа техничка и наставна средства	наставници, по потреби педагог или психолог	током године
Редовно проверавати напредовање ученика	наставници	током године
Укључити вршњачко учење као додатни вид помоћи ученицима који имају тешкоће у савладавању градива	наставници	Током године
Додатна подршка за идентификоване ученике 8.разреда који полажу завршни испит	наставници	од новембра
За ученике који су упућени на полагање поправног испита,школа организује припремну наставу у трајању од 5 дана по два часа дневно у августу	наставници	на крају школске године
Поправни и разредни испит организују се у августу	Наставници, директор	крај школске године
Припремна настава за ученике 8.разреда који излазе на завршни испит,малу матуру	наставници	друго полугодиште

Додатна настава

Додатна настава се организује за даровите ученике. Учешће на такмичењима и припрема за такмичење је важан облик делатности школе.

Додатни образовно-васпитни рад намењен је развијању специфичних способности изузетно даровитих ученика за поједине дисциплине и области. Циљ додатног рада је потпуније образовање, усмеравање развоја обдарених и талентованих ученика. За обезбеђивање развоја даровитих ученика значајно је да буду на време препознати, како би се створили услови да њихов развој буде у складу са могућностима.

Поступак препознавања и идентификације ,одвијаће се:

- на основу процене предметних наставника везаним за начин рада, активност и креативност ученика
- на основу запажања одељењског старешине везаним за особине личности, темперамент, карактер, ставове, интересовања, способности сваког конкретног ученика
- на основу мишљења родитеља
- на основу мишљења другара из одељења
- на основу изузетних резултата постигнутих на такмичењима

За ове ученике:

- повећавају се захтеви у редовној настави постављањем сложенијих и тежих задатака, задатака који захтевају апстрактни начин мишљења, захтевају анализу, синтезу и другачији приступ у решавању задатака
- укључују се у слободне активности предмета- области за коју су везане изражене способности
- омогућава им се учешће на такмичењима
- упућује на самосталан рад
- израђује се ИОПЗ

У склопу програма обавезних и изборних предмета дати су (по разредима и предметима) и програми допунске и додатне наставе, са условно планираним садржајима. Садржаји се могу мењати према потребама подршке ученицима. Фонд је дат у табелама за сваки предмет и разред.

ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАН

Саставни део Школског програма су индивидуални образовни планови. Раде се сваке школске године као додатна подршка у образовању и васпитању за ученике који имају потешкоћа у савладавању градива или за ученике који постижу резултате који превазилазе очекивани ниво образовних постигнућа.

ИОП је посебан акт који има за циљ оптимални развој детета и ученика прилагођавњем начина оставаривања школског програма. Остварује се након сагласности родитеља, односно другог законског заступника ученика. Врсте ИОП-а су: ИОП-1- прилагођавање начина рада и услова у којима се одвија образовно-васпитни рад; ИОП-2- прилагођавање циљева, садржаја и начина оставривања програма наставе и учења и исхода образовно-васпитног рада и ИОП-3- проширивање и продубљивање садржаја образовно-васпитног рада за ученика са изузетним способностима. Тим за

инклузивно образовање у склопу годишњег плана рада прецизираће појединости око прописаних процедура, а после усвајања ИОП-а (на седници Педагошког колегијума) број ученика који се образују по ИОП-у, пошто је то променљива категорија, евидентираће се на годишњем нивоу као прилог и додатак ШП.

ПРОГРАМ ПРОДУЖЕНОГ БОРАВКА

Излазећу у сусрет потребама запослених родитеља у школи је организован продужени боравак за ученике првог и другог разреда. Ученици бораве у продуженом боравку у зависности од смене коју похађају , пре или после наставе. Боравак ради од 6,30 до 16,00 часова. У оквиру продуженог боравка ученицима се обезбеђују игра, културно-уметничке, спортске активности, учење, израда домаћих задатака и извршавање других обавеза ученика у безбедном окружењу под надзором наставника.

<u>Прва смена</u>	<u>Друга смена</u>
Од 7.00 до 9.00 – слободно време	Од 11.30 до 12.30 – слободно време
Од 9.00 до 9.30 – доручак-ужина	Од 12.30 до 13.00 - ручак
Од 9.30 до 11.30 – самосталан рад – часови учења	Од 13 до 13.30 – одмор
Од 11.30 до 12.30 – слободне активности	Од 13.30 до 14.30 – самосталан рад – часови учења
Од 12.30 до 13.00 – ручак	Од 14.30 до 15. 30 – слободне активности
Од 13.00 до 13.30 – одмор	Од 15.30 до 16.00 – одмор

Циљеви продуженог боравка:

- социјални и емоционални развој деце кроз стицање потребних знања и социјалних вештина
- развијање позитивне слике о себи и самопоуздање
- развијање самоконтроле код ученика
- спремност на сарадњу, разумевање потреба других , бољи вршњачки односи
- умће ненасилног решавања сукоба и интеграције у вршњачком окружењу
- развијање креативности и стваралаштва
- промовисање здравог начина живота
- развој опште културе

Задаци:

- развијање радних навика код ученика и редовност у извршавању школских обавеза
- контрола и помоћ у изради домаћих задатака
- развијање самосталности
- проширивање и продубљивање знања
- развој социјализације
- учествовање у игри, рекреацији, креативним радионицама и спортским активностима
- уређење простора
- сарадња са родитељима

Ред. бр.	Активности	Време реализације
1.	Упознавање са родитељима и ученицима, упознавање са распоредом дневним активности, договор о раду; разговор са учитељима чија одељења похађају, сређивање евиденције	септембар
2.	Реализација дневних активности према плану- долазак и пријем ученика, ужина, израда домаћих задатака, учење и вежбање; игре по избору ученика; реализација планираних слободних и стваралачких активности – ликовне, музичке, спортске ; боравак на отвореном- двориште школе или шетње ван школе; реализација активности које се организоване на нивоу школе (обележавање празника, значајних датума, припреме изложби и приредби, посете и обиласци градских изложби, представа, ...); одлазак ученика на наставу или кући	од 6,30 до 16,00 часова свакодневно
3.	Сарадња са родитељима и учитељима везана за наставне садржаје, напредовање ученика, отклањање различитих проблема	по потреби, а најмање два пута годишње родитељски састанци
4.	Анализе рада и напредовања ученика на крају класификационих периода	према календару
5.	Вођење прописане евиденције	свакодневно

ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Циљ: Подизати квалитет рада школе кроз широку палету активности у којима учествују ученици, наставници родитељи, као и локална заједница:

- развој стваралачких способности, креативности, естетске перцепције и укуса, изражавање на језицима средине
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе као и традиције и културе националних мањина
- укључивање у процесе европског и међународног повезивања
- развијање свести о значају заштите и очувања природне и животне средине
- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

Задаци:

- успостављање и организовање сарадње свих чинилаца школе ради јединственог деловања на васпитање и културни развој ученика
- предлагање програма културних и друштвених активности у школи
- омогућити утицај друштвене средине (учешће културних и других институција на остваривање програма образовно-васпитног рада)
- обезбедити учешће ученика, наставника и школе као целине у културном и друштвеном животу средине (музеји,галерије,позоришта,спортска руштва и друго)

Садржаји у овом програму биће допуњени сваке школске године. У великој мери зависе и од активности у локалној средини, интересовања ученика, као и од укључивања школе у нове пројекте.

Ред. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Приредба за ученике првог разреда	-приредба у згради Градског позоришта	Ученици и учитељи одељењског већа 3.разреда	Јун/август
2.	Рецитаторска такмичења	такмичења на нивоу општине и такмичења за ученике који наставу мађарског језика похађају као факултативни предмет	учитељи руководиоци секција и наставници језика	новембар, март, април
3.	Обележавање Дечије недеље	ЧОС посвећен правима детета, цртање у дворишту за одељења разредне наставе, панои са лепим порукама, разговор представника Ученичког парламента са директором школе, спортски турнири, други садржаји планирани програмом обележавања Дечије недеље	Учитељи, одељ. старешине, координатор Ученичког парламента, ученици	прва седмица октобра
4.	Дан ученика у настави, учешће у активностима предвиђених пројектима	Све часове реализују ученици школе, мењају и остале запослене, форум театар, дебатни клуб, дан демократске културе	Ученици, одељ. старешине,наставници координатори пројеката	током школске године
5.	Ликовни и литерарни конкурси	Учешће на разним конкурсима како локалног, тако и окружног и републичког карактера	Наставници, учитељи у зависности од планираних активности	током школске године
6.	Прослава Нове године	-уређење холова и учионица, одељењска дружења, продајне изложбе са темом Нове године	Учитељи, родитељи, одељењске старешине, ученици, стручни сарадници	Од 22. до 31. децембра сваке школске године
7.	Прослава Светог Саве	Приредбе за ученике и родитеље у матичној школи и издвојеним одељењима	наставници музичке културе и српског језика, вероучитељи	27.јануар
8.	Посете Градском музеју	Организовани одлазак ученика и обилазак поставки, учешће у креативним радионицама	Учитељи, одељ.старешине, наставници ликовне културе, историје и српског језика	Током године, према садржајима и активностима које буду на програму наведене институције
9.	Гледање позоришних представа и биоскопских пројекција	Организован одлазак ученика	одељењске старешине, педагог	током школске године
10.	Посете Градској библиотеци	Упознавање са библиотеком ученика 1.разреда, присуство креативним радионицама (према плану библиотеке), присуство књижевним вечерима и другим активностима које библиотека реализује	Учитељи, наставници српског језика, ученици	током школске године у зависности од понуђених активности библиотеке

11.	Гостовање ученика музичке школе	Представљање смерова и класа, упознавање са инструментима са циљем промоције музичке школе	наставници и ученици музичке школе, учитељи и ученици млађих разреда	мај-јун
12.	Ускршња изложба дечијих радова	Израда дечијих радова на часовима слободних активности (могућа продајна изложба)	Учитељи, одељ. старешине, наставници ликовне културе, биологије, техничког и руководиоци појединих секција, ученици	-март и април
13.	Припреме за посету и дружење ученика разредне наставе са предшколцима и њиховим родитељима	Припрема дечијих радова за поклон предшколцима, припреме пригодних приредби и радионица	Стручно веће разредне наставе	од децембра сваке године у неколико термина
14.	Учешће у Мајским играма	Организоване посете позоришту свих одељења	Одељенске старешине, учитељи, педагог	мај
15.	Приредба у Радичевићу	Продајна изложба дечијих радова, дружење са ученицима из матичне школе, спортски сусрети, радионице, приредбе	Наставници у ИО Радичевић, наставници матичне школе	мај
16.	Фестивал науке	-демонстрације огледа, експеримената, примена савремене технологије у свакодневном животу из ратних научних области	Предметни наставници	новембар или мај (не сваке године)
17.	Хуманитарне акције	Реализација различитих хуманитарних акција: у Дечијој недељи прикупљање књига и прибора за наугроженију децу, акције Црвеног крста и друге акције	Учитељи, наставници, директор	током школске године
18.	Сабирне акције	Прикупљање секундарних сировина, сабирна акција књига за библиотеку и сл.	Помоћник директора, наставници биологије	током школске године
19.	Вечери поезије и књижевне вечери	Присуство и учешће на организованим вечерима	Драмска секција виших разреда	током школске године
20.	Обележавање Дана школе (свечани испраћај колега у пензију)	Дружење уз пригодну свечаност	директор	јун
21.	Промоција најуспешнијих ученика осмог разреда	Додела Вукових и посебних диплома на свечаности са уручењем награда и пригодним програмом	Одељ. старешине, наставници српског језика и музичке културе, директор школе	У јуну пре полагања завршног испита
22.	„Мала матура“	Избор објекта, дружење	Представници Ученичког парламента, родитељи, помоћ пружају и одељ. старешине	У јуну пре полагања завршног испита

ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

Циљ спортских активности јесте да разноврсним и систематским моторичким активностима допринесе свеукупном развоју личности ученика, развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теориских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци:

- подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела
- развој и усавршавање моторичких способности
- стицање моторичких умења која су као садржаји утврђени програмом и стицање теориских знања неопходних за њихово усвајање
- формирање морално-вољних квалитета личности
- оспособљавање ученика да стечена знања, умења и навике користе у свакодневним условима живота и рада
- стицање и развијање свести о потреби чувања здравља и заштити природе и човекове средине

Ред. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Турнири у изабраним спортовима за ученике од 5.-8. разреда	Међуодељењске утакмице по изабраним спортовима	Наставници физичког и здравственог васпитања	септембар, октобар, април, мај, јуни
2.	Рад спортских секција	Тренинзи и учешће на спортским надметањима у следећим спортовима: кошарка, фудбал, одбојка, рукомет, гимнастика, атлетика, пливање..	Наставници физичког и здравственог васпитања	Током школске године
3.	Крос „Трке улицама града“ и Крос РТС-а	Реализација кроса уз учешће ученика свих узраста	Наставници физичког и здравственог васпитања и учитељи	прва седмица октобра и април/мај
4.	Стаза здравља	Реализација трке у сарадњи са локалном самоуправом и друштвом за превенцију шећерне болести	Наставници физичког и здравственог васпитања и учитељи	септембар
6.	Такмичења прописана од стране МПНТР (спортска)	Такмичења на свим нивоима	Наставници физичког и здравственог васпитања	Током школске године
8.	Недеља спорта	Градска манифестација спортских активности кроз различите турнире и спортска такмичења у школи и граду током једне наставне недеље	Наставници физичког и здравственог васпитања, учитељи, одељ. старешине	-октобар и април/мај

9.	Реализација физичких активности у разредној настави у 4. разреду са циљем упознавања са предметом у 5. разреду	У делу часова физичког васпитања у разредној настави реализоваће се спортске активности са коришћењем реквизита у учионицама, сали и дворишту школе	Наставници физичког и здравственог васпитања, учитељи	Током шк. године, а посебно током зимског периода
10.	Друге спортско-рекреативне активности и активности током реализације излета и наставе у природи	Према Годишњем плану рада школе за сваку годину и годишњим плановима за физичко васпитање, плановима наставе у природи	Наставници физичког и здравственог васпитања, учитељи	Током школске године

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Програм се израђује на основу Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Сл. гласник РС“, бр. 46/2019 и 104/2020), Правилника о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Сл. гласник РС“, бр. 65/2018), Развојног плана ОШ „Здравко Гложански“ Бечеј од 2021. до 2026. г.

Значење појмова

Под насиљем и злостављањем подразумева се сваки облик једанпут учињеног, односно понављаног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности детета и ученика или запосленог.

Насиље и злостављање сматра се насиље запосленог према детету, ученику, другом запосленом, родитељу, односно другом законском заступнику (у даљем тексту: родитељ); ученика према другом детету, ученику или запосленом; родитеља према свом детету, другом детету и ученику, запосленом као и према трећем лицу.

Насиље и злостављање може да јави као **физичко, психичко (емоционално), социјално и дигитално.**

Физичко насиље и злостављање је понашање које може да доведе до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета, ученика или запосленог; физичко кажњавање деце и ученика од стране запослених и других одраслих особа.

Психичко насиље и злостављање је понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства детета и ученика или запосленог.

Социјално насиље и злостављање је понашање којим се искључује дете и ученик из групе вршњака и различитих облика социјалних активности, одвајањем од других, неприхватањем по основу различитости, ускраћивањем информација, изоловањем од заједнице, ускраћивањем задовољавања социјалних потреба.

Дигитално насиље и злостављање је злоупотреба информационих технологија која може да има за последицу повреду друге личности и угрожавање достојанства и остварује се слањем порука електронском поштом, СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта, четовањем, укључивањем у форуме, социјалне мреже и сл.

Осим наведених облика, насиље и злостављање препознаје се и кроз: злоупотребу, сексуално насиље, насилни екстремизам, трговину људима, експлоатацију детета и ученика и др.

Злоупотреба детета и ученика је све оно што појединац, односно установа чини или не чини, што негативно утиче, наноси штету, ускраћује или смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи га у немоћан положај према појединцу или установи (злоупотреба у спорту, у политичке, верске, комерцијалне и друге сврхе). Злоупотреба подразумева и прекомерно подстицање, односно психолошки притисак на дете и ученика од стране родитеља или наставника ради постигнућа која могу да имају за последицу угрожавање нормалног психофизичког и социјалног развоја и најбољег интереса детета.

Сексуално насиље и злостављање је понашање којим се дете и ученик сексуално узнемирава, наводи или приморава на учешће у сексуалним активностима које не жели, не схвата или за које није развојно дорастао или се користи за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Насилни екстремизам је промовисање, заговарање, подржавање, припремање и учествовање у идеолошки мотивисаном насиљу за остваривање друштвених, економских, верских, политичких и других циљева.

Трговина људима је врбовање, превозење, пребацивање, скривање или примање лица, путем претње силом или употребом силе или других облика присиле, отмице, преваре, обмане, злоупотребе овлашћења или тешког положаја или давања или примања новца или користи да би се добио пристанак лица које има контролу над другим лицем у циљу експлоатације.

Експлоатација је рад који није у најбољем интересу детета и ученика, а у корист је другог лица, установе или организације. Ове активности могу да имају за последицу угрожавање физичког или менталног здравља, моралног, социјалног и емоционалног развоја детета и ученика, његову економску зависност, ускраћивање права на образовање и слободу избора.

Занемаривање и немарно поступање је пропуштање родитеља, друге особе која је преузела бригу о детету и ученику, установе или запосленог да у оквиру расположивих средстава обезбеди услове за правилан развој детета и ученика у свим областима, а што може да наруши његово здравље и развој.

Занемаривање у установи обухвата: ускраћивање појединих облика образовно-васпитног рада неопходних детету и ученику; нереаговање на сумњу о занемаривању или на занемаривање од стране родитеља; пропусте у обављању надзора и заштите детета и ученика од повређивања, самоповређивања, употребе алкохола, дувана, наркотичког средства или психоактивне супстанце, укључивања у деструктивне групе и организације и др.

Под **дискриминацијом**, односно дискриминаторним понашањем, подразумева се понашање којим се на непосредан или посредан, отворен или прикривен начин, неоправдано прави разлика или неједнако поступа, односно врши пропуштање чињења (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лице или групе лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, статус, мигранта, расељеног лица, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, социјалном и културном

пороку, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима, као и по другим основама утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације.

Вређање угледа, части или достојанства личности у установи јесте понашање лица или групе лица које може да има обележја психичког и социјалног насиља или злостављања. Када се узнемиравањем и понижавајућим поступањем повређује неко од личних својстава, понашање се квалификује као дискриминација.

Основни принципи на којима је заснован Програм:

- право на живот, опстанак и развој;
- најбољи интерес детета;
- недискриминација и
- учешће деце.

Општи циљ Програма:

- мера превенције за стварање безбедне средине за живот и рад ученика и запослених;
- мера интервенције у ситуацијама када се јавља облик понашања описан раније.

Специфични циљеви у превенцији:

1. Стварање и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања;
2. Укључивање свих интересних група (деца, ученици, наставници, стручни сарадници, административно и помоћно особље, директори, родитељи, старатељи, локална заједница) у доношење и развијање програма превенције;
3. Подизање нивоа свести и повећање осетљивости свих укључених у живот и рад установе за препознавање насиља, злостављања, занемаривања и дискриминаторних поступака;
4. Дефинисање процедура и поступака за заштиту од насиља и реаговања у ситуацијама насиља и дискриминације у ситуацијама дискриминаторних поступака;
5. Информисање свих укључених у живот и рад установе о процедурама и поступцима за заштиту од насиља и реаговање у ситуацијама насиља, као и ситуацијама дискриминације;
6. Унапређивање компетенција наставног и ваннаставног особља, ученика, родитеља/старатеља и локалне заједнице за уочавање и решавање проблема насиља, злостављања, занемаривања и дискриминаторних поступака.

Специфични циљеви у интервенцији:

1. Спровођење поступака и процедура реаговања у ситуацијама насиља и дискриминације;
2. Успостављање система ефикасне заштите деце у случајевима насиља и дискриминације;
3. Стално праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и дискриминације, као и процењивање ефикасности програма заштите;
4. Ублажавање и отклањање последица насиља и дискриминације реинтеграција детета/ученика у заједницу вршњака и живот установе;
5. Саветодавни рад са ученицима који трпе, који врше насиље и дискриминацију и који су посматрачи насиља и дискриминације.

Права, обавезе и одговорности свих у установи у превенцији злостављања и занемаривања, дискриминације, вређања угледа, части и достојанства личности:

Запослени својим квалитетним радом (васпитно-образовним, образовно-васпитним, васпитним, стручним и другим радом) и применом различитих метода, облика рада и активности обезбеђују подстицајну и безбедну средину. Запослени не сме својим понашањем да изазове насиље или допринесе насиљу, злостављању и занемаривању, као ни дискриминацији.

Одељењски старешина, наставник и стручни сарадник избором одговарајућих садржаја и начина рада доприносе стицању квалитетних знања и вештина и формирању вредносних ставова за узајамно разумевање, уважавање различитости, конструктивно превазилажење сукоба, разбијање предрасуда, стереотипа и посебно нетолеранције према припадницима мањинских и осетљивих друштвених група и др. и дужни су да обезбеде заштиту детета и ученика од произвољног или незаконитог мешања у његову приватност, породицу, дом или преписку, као и заштиту од незаконитих напада на његову част и углед.

Ученици као одговорни учесници у образовању и васпитању, ради превенције насиља, злостављања и занемаривања, обавезни су да: уважавају и поштују личност других – деце, ученика, запослених, родитеља и трећих лица; поштују правила установе и све оне акте којима се уређују њихова права, обавезе и одговорности; активно учествују у раду одељењске заједнице; пружају вршњачку подршку, као чланови ученичког парламента и школског одбора, посебно доприносе и учествују у превентивним активностима; својим понашањем не изазивају, доприносе или учествују у насиљу, злостављању и дискриминацији.

Родитељ је дужан да, у најбољем интересу детета и ученика: сарађује са установом; учествује у превентивним мерама и активностима; уважава и поштује личност свог детета, друге деце и ученика, запослених и других родитеља. Родитељ је дужан да учествује у мерама и активностима које се планирају, припремају и спроводе ради спречавања дискриминаторног понашања; уважава и поштује личност и све аспекте идентитета свог детета, друге деце, ученика, одраслих, других родитеља, запослених и трећих лица. Родитељ детета и ученика не сме својим понашањем у установи да подстиче, помаже, изазове или на било који начин допринесе дискриминацији и вређању угледа, части или достојанства личности, а не сме ни да изазове или допринесе појави насиља, злостављања и занемаривања.

Превенцију насиља, злостављања и занемаривања чине мере и активности којима се у установи ствара сигурно и подстицајно окружење, негује атмосфера сарадње, уважавања и конструктивне комуникације.

Превентивним активностима се:

- 1) подиже ниво свести и осетљивости детета и ученика, родитеља и свих запослених за препознавање свих облика насиља, злостављања и занемаривања;
- 2) негује атмосфера сарадње и толеранције, уважавања и конструктивне комуникације у којој се не толерише насиље, злостављање и занемаривање;
- 3) истичу и унапређују знања, вештине и ставови потребни за креирање безбедног и подстицајног окружења и конструктивно реаговање на насиље;
- 4) унапређује познавање процедура за пријављивање и поступање код детета и ученика, родитеља и свих запослених у случају сумње или сазнања о свим облицима

насиља, злостављања и занемаривања, обезбеђује заштита детета и ученика, родитеља и свих запослених од насиља, злостављања и занемаривања;

5) подстиче усвајање позитивних норми и облика понашања, учење вештина конструктивне комуникације и развијање емпатије.

6) остварује упознавање са видовима и стратегијама пружања одговарајуће подршке и разумевања различитих облика комуникација и понашања ученика са тешкоћама и сметњама у развоју и инвалидитетом.

7) развијају социоемоционалне компетенције деце и ученика, родитеља и запослених (свест о себи, свест о другима, саморегулација, одговорно доношење одлука и др.).

8) обезбеђује заштита детета и ученика, родитеља и свих запослених од насиља, злостављања и занемаривања, дискриминације, вређања угледа, части и достојанства личности;

9) сви носиоци обавеза заштите од дискриминације у установи (унутрашња заштита) и ван ње (спољашња заштита), сагласно закону, поступају хитно, ефикасно и координисано у спречавању и сузбијању дискриминаторног понашања.

Ради континуираног праћења ефеката програма спречавања дискриминаторног понашања, установа врши анализу стања у остваривању равноправности и једнаких могућности. У припреми анализа учествују и представници учесника у образовању и родитеља. Анализа се разматра у одељењима (часови одељењског старешине и одељењских заједница), на родитељским састанцима, ученичком парламенту, стручним органима и тимовима и на савету родитеља. Орган управљања разматра и питања дискриминације у оквиру доношења аката установе (развојни план, годишњи план рада, план стручног усавршавања запослених), усвајања извештаја о њиховом спровођењу и разматрања поштовања општих принципа, остваривања циљева образовања и васпитања и стандарда постигнућа, најмање два пута годишње кроз извештаје директора о свом раду и раду установе.

Установа има **Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања** (у даљем тексту: тим за заштиту) који је именовано директор.

Осим надлежности поступања у ситуацијама насиља, злостављања и занемаривања, задаци тима за заштиту јесу, нарочито, да:

1) припрема програм заштите у складу са специфичностима установе и утврђеним мерама за унапређивање на основу анализе стања;

2) информисе децу и ученике, запослене и родитеље о планираним активностима и могућности тражења подршке и помоћи од тима за заштиту;

3) учествује у обукама и пројектима за развијање компетенција запослених потребних за превенцију и интервенцију у ситуацијама насиља, злостављања и занемаривања;

4) предлаже мере за превенцију и заштиту, организује консултације и учествује у процени ризика и доношењу одлука о поступцима у случајевима сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања;

5) укључује родитеље у превентивне и интервентне мере и активности;

6) прати и процењује ефекте предузетих мера за заштиту деце и ученика и даје одговарајуће предлоге директору;

7) сарађује са стручњацима из других надлежних органа, организација, служби и медија ради свеобухватне заштите деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања;

- 8) води и чува документацију;
- 9) извештава стручна тела и орган управљања.

Директор је одредила члана тима за заштиту, одговорног за вођење и чување документације о свим ситуацијама дискриминације и дискриминаторног понашања у којима учествује тим.

Важно је да у установи постоји свест свих запослених да Тим за заштиту не може сам да остварује планиране мере и активности. До резултата се долази само учешћем и одговорношћу сваког лица у стварању ненасилног и подстицајног окружења за живот и учење. Због осетљивости и сложености проблема, Тиму за заштиту је неопходна стална подршка и ангажованост стручних органа и других тимова, директора, органа управљања, савета родитеља, општинског савета родитеља и локалне заједнице. За активности које тим за заштиту планира и предлаже на нивоу установе, директор задужује и остале чланове колектива, јер је неопходно да сви учествују у превенцији дискриминације и насиља.

Интервенцију чине мере и активности којима се насиље, злостављање, занемаривање, дискриминаторно понашање или вређање угледа, части или достојанства личности зауставља, осигурава безбедност учесника (оних који трпе, чине или сведоче), смањује ризик од понављања, ублажавају последице за све учеснике и прате ефекти предузетих мера.

У установи се интервенише у случајевима сумње или утврђеног вређања угледа, части или достојанства личности и дискриминаторног понашања из расистичких, сексистичких, хомофобичних, ксенофобичних, исламофобичних, антисемитских, антициганистичких или других облика дискриминаторног понашања према лицу, а нарочито млађем, слабијем, са сметњама у развоју и инвалидитетом, према родном идентитету, полу, сексуалној оријентацији, раси, боји коже, верској и националној припадности, језику, имовном стању, социјалном и културном пореклу и другим и претпостављеним или стварним личним својствима.

У школи се интервенише на насиље, злостављање, занемаривање, дискриминацију када се оно дешава или се догодило између: деце или ученика (вршњачко насиље); запосленог и детета, односно ученика; родитеља и детета, односно ученика; родитеља и запосленог, као и када насиље, злостављање, занемаривање и дискриминацију чини треће лице у односу на дете, запосленог или родитеља.

Школа је дужна да интервенише увек када постоји сумња или сазнање да дете и ученик трпи насиље, злостављање и занемаривање, без обзира на то где се оно догодило, где се догађа или где се припрема.

Да би интервенција у заштити деце/ученика била планирана и реализована на најбољи начин, неопходно је узети у обзир следеће критеријуме:

- да ли се насиље дешава или постоји сумња на насиље;
- где се дешава – да ли се дешава у установи или ван ње;
- ко су учесници/актери насиља, злостављања и занемаривања;
- облик и интензитет насиља, злостављања и занемаривања.

Ради предузимања одговарајућих мера и благовременог реаговања на ризике од дискриминаторног понашања учесника у образовању, сачињава се матрица за процену нивоа дискриминације, тако што се уочено дискриминаторно понашање сврстава се у

један од три нивоа дискриминаторног понашања, у зависности од:

- 1) узраст учесника у образовању;
- 2) интензитет, трајање и учесталост дискриминаторног понашања;
- 3) облик и начин дискриминаторног понашања - узнемиравање и понижавајуће поступање;
- 4) последица дискриминаторног понашања.

Приликом сврставања у ниво дискриминаторног понашања учесника у образовању према наведеној матрици, место и време извршеног понашања утичу на избор врсте мере и активностикоје се предузимају у интервенцији.

На основу ових критеријума врши се процена нивоа ризика за безбедност детета и одређују поступци и процедуре.

У складу са проценом нивоа ризика и законском регулативом, доноси се одлука о начину реаговања: случај се решава у установи;; случај решава установа у сарадњи са другим релевантним установама; случај се прослеђује надлежним службама.

Свака особа која има сазнање о насиљу, злостављању и занемаривању обавезна је да реагује.

Кораци поступања у интервенцији у одговору на насиље:

1. Сазнање о насиљу – откривање је први корак у заштити деце/ученика од насиља. Оно се у установи најчешће одвија на два начина:

- опажањем или добијањем информације да је насиље у току;
- сумњом да се насиље дешава на основу:
- препознавања спољашњих знакова или специфичног понашања ученика и породице, или
- путем поверавања, непосредно – од стране самог ученика и/или посредно – од стране треће особе (вршњака, родитеља, старатеља...).

2. Прекидање, заустављање насиља – свака одрасла особа која има сазнање о насиљу (дежурни наставник, учитељ/васпитач/разредни старешина, предметни наставник, сваки запослени у установи) у обавези је да реагује тако што ће прекинути насиље или позвати помоћ (уколико процени да самостално не може да прекине насиље).

3. Смиривање ситуације подразумева обезбеђивање сигурности за ученика, раздвајање, разговор са актерима.

4. Консултације се остварују непосредно по појави сумње и/или по стицању информација о насиљу. Обављају се у оквиру установе: са колегом; са Тимом за заштиту; са психологом, педагогом, директором и школским полицајцем. У зависности од сложености ситуације, консултације се могу обавити и са службама изван установе: са надлежном службом локалног центра за социјални рад; специјализованом службом локалне здравствене установе.

5. Након откривања насиља и обављених консултација са релевантним стручњацима и/или институцијама, могуће је, у зависности од тежине, предузети следеће акције:

- предузимање неопходних мера на нивоу установе (информисање родитеља о насиљу или особе од поверења у случајевима сумње на насиље у породици),
- договор о заштитним мерама према ученицима (израда плана заштите), предузимање законских мера и организовање посебних програма оснаживања ученика за конструктивно поступање у ситуацијама насиља,
- по потреби укључивање надлежних служби (спољашње заштитне мреже).

Кораци у поступању установе у случају дискриминаторног понашања учесника у образовању:

1) Проверавање добијене информације да се дискриминаторно понашање припрема или се догодило обавља се прикупљањем информација - директно или индиректно.

У случају непотврђене сумње дискриминаторног понашања, појачава се васпитни рад и прати понашање учесника у образовању. Када се потврди сумња, директор и тим за заштиту предузимају мере и активности за повреду законске забране дискриминације.

2) Зауостављање дискриминаторног понашања и смиривање учесника јесте обавеза свих запослених у установи, а нарочито најближег присутног запосленог, дежурног наставника да одлучно прекине све активности, раздвоји и смири учеснике.

Смиривање учесника подразумева, најпре, одвојене разговоре са извршиоцем дискриминације и са дискриминисаним лицем, а ако се процени да је могућ, без опасности по наставак сукоба, и заједно учесницима и родитељима.

3) Обавештавање и позивање родитеља је обавеза установе. Одмах након зауостављања сукоба учесника - детета или ученика (као дискриминисаног лица и извршиоца дискриминације) установа обавештава и позива родитеља на пријављени број контакт телефона. Уколико родитељ није доступан, установа одмах обавештава центар за социјални рад.

4) Прикупљање релевантних информација и консултације врше се у установи ради разјашњавања околности, анализирања чињеница на што објективнији начин, процене нивоа дискриминације, ризика и предузимања одговарајућих мера и активности, избегавања конфузије и спречавања некоординисане акције.

Тим за заштиту информиса родитеље и укључује их у појачан васпитни рад и план заштите од дискриминације.

5) Предузимање мера и активности према учеснику у образовању, и то за све нивое дискриминације. План заштите од дискриминације сачињава се за конкретну ситуацију сваког од нивоа и за све учеснике - дискриминисано лице, извршиоца дискриминације и сведоке.

6) Праћење ефеката предузетих мера и активности прати установа (одељењски старешина, тим за заштиту, психолог и педагог) ради провере успешности, даљег планирања заштите и других активности установе. Установа прати понашање учесника у образовању које је дискриминисано лице и које је извршилац дискриминације, али и оних који су индиректно били укључени (сведоци).

Праћење ефеката предузетих мера

Тим за заштиту је у обавези да, у сарадњи са запосленима у установи и релевантним установама, прати ефекте предузетих заштитних мера.

У оквиру мера заштите планирају се и активности којима ће се обезбедити реинтеграција или поновно укључивање свих учесника насиља, дискриминације у заједницу установе и њихов даљи безбедан и квалитетан живот и рад у установи. План реинтеграције ће зависити од фактора као што су: врста и тежина насилног чина, последице насиља по појединца и колектив, број учесника и сл.

Ради унапређивања компетенција запослених за превентивни рад, благовремено уочавање, препознавање, реаговање на насиље, злостављање, занемаривање, дискриминацију, вређање угледа, части и достојанства у школи ће бити организовано **стручно усавршавање запослених** унутар установе кроз предавања и радионице у

складу са Годишњим планом рада школе, а у сарадњи са психологом школе и Тимом за професионални развој, по потреби семинари или вебинари у оквиру пројекта школе.

У спровођењу превентивних и интервентних мера и активности установа:

- 1) прати остваривање програма заштите установе;
- 2) евидентира случајеве насиља, злостављања и занемаривања другог и трећег нивоа;
- 3) прати остваривање конкретних планова заштите другог и трећег нивоа;
- 4) укључује родитеља у васпитни рад у складу са врстом и нивоом насиља и праћење ефеката предузетих мера и активности;
- 5) анализира стање и извештава.

Одељењски старешина бележи насиље на првом нивоу; прати и процењује делотворност предузетих мера и активности и евидентира у педагошкој документацији. О случајевима који захтевају укључивање тима за заштиту документацију води, чува и анализира за потребе установе психолог или педагог, а изузетно, други члан тима за заштиту кога одреди директор.

Тим за заштиту сачињава извештај два пута годишње, који директор доставља органу управљања, савету родитеља и ученичком парламенту. Извештај о остваривању програма заштите саставни је део годишњег извештаја о раду установе и доставља се Министарству - односно надлежној школској управи. Извештај садржи: анализу ефеката превентивних мера и активности и резултате самовредновања у овој области, број и врсту случајева дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, предузете интервентне мере и активности, као и њихове ефекте.

Овлашћено лице у установи има обавезу да ажурира податке о дискриминацији. Директор одлучује о дозволи приступа документацији и подацима учесника у образовању у складу да прописима којима се уређује заштита података о личности. На основу анализа стања, праћења дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, вредновања квалитета и ефикасности предузетих мера и активности у области превенције и интервенције, установа дефинише даљу политику заштите од дискриминације насиља, злостављања и занемаривања.

Ред. број	ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ	Начин реализације	Носиоци активности	Време реализације
1.	Обрада тема у оквиру ЧОС-а које се односе на у познавање са правилима понашања у школи и израду одељењских правила; теме везане за другарство, узајамно уважавање, толеранцију, ненасилно решавање сукоба	часови одељењског старешине и радионице	Одељењске старешине, стручни сарадници	-током целе године, према плановима рада одељењског старешине
2.	Теме везане за насиље, посебно електронско насиље, трговину људима, опасности од злоупотребе психоактивних супстанци и алкохола	часови одељењског старешине и радионице	представници лок.средине, одељ.старешине, стручни сарадници	-током целе године, према плановима ЧОС-а и лица из лок.средине

3.	Рад у области културних, спортских, хуманитарних и других активности уз укључивање ученика у разноврсне садржаје	Приредба за полазак у школу, програми у оквиру Дечије недеље, обележавање Светог Саве, учешће у хуманитарним акцијама, учешће на разним конкурсима и такмичењима, спортски турнири, обележавање значајних датума, посете биоскопу, позоришту, библиотеци, обилазак галерија, сарадња са другим школама, постаљање изложби радова ученика у холу и др. активности	Одељ.старешине Руководиоци секција, Тим	током целе године према Годишњем плану рада школе
4.	Рад са родитељима ученика који испољавају проблеме у понашању	појачан васпитни рад кроз информисање, договарање о даљем поступању и сарадњи	одељ.старешине стр.сарадници	у септембру и по потреби током године
5.	Рад са ученицима који су чланови Ученичког парламента	хуманитарна акција друг-другу и друге сличне акције; дебате везане за злоупотребу алкохола и психоактивних супстанци	-чланови УП и наставници који координирају рад	Октобар и током године
6.	Сарадња са локалном средином - Домом здравља, Центром за социјални рад, Општином, Црвеним крстом, спортским клубовима и удружењима, библиотеком, МУП-ом ...	договори, анализе, предвања и радионице за ученике, реализација заједничких активности	директор наставници одељ.старешине Тим сарадници из лок.средине	током целе године према планираним активностима и по потреби
7.	Упознавање родитеља и ученика са Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање, са њиховим правима и одговорностима и могућностима тражења подршке и помоћи од Тима за заштиту од днзз	ЧОС, родитељски састанци	одељ.старешине	1. разред у септембру, а за остала одељења у току године
8.	Стручно усавршавање наставника (бр.семинара и наставника који их похађају зависи од буџетских средстава)	Семинари везани за превенцију насиља и рад са одељењем	Наставници	током године
9.	Идентификовање и рано препознавање ризика од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације	Разговор одељ.старешина и утврђивање стања у одељењима	одељ. старешине и чланови Тима	током године
10.	Предлози Тима о мерама за превенцију и заштиту одељења у којима је утврђена присутност ризика од појаве насиља, злостављања и дискриминације	Седница Тима	Тим	током године
11.	Предлози Тима за побољшање ситуације и извештај о раду Тима	У писменој форми подноси се извештај два пута годишње	Тим	јануар и јун
12.	Извештавање Школског одбора, Савета родитеља и Ученичког парламента о раду Тима	На седницама	директор школе	јануар- мај-јуни

	ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ	Начин реализације	Носиоци активности	Време реализације
1.	Проверавање сумње или откривање насиља, злостављања или занемаривања и дискриминације	-прикупљањем информација/директно или индиректно / -преглед видео записа	Сви запослени и Тим	-редовно током године
2.	Прекид насиља и смиривање учесника	-на месту дешавања раздвојити сукобљене и по потреби пружити или обезбедити потребну помоћ	Сви запослени	У моменту дешавања
3.	Обавештавање родитеља	Телефонским путем или писмено	Одељ.старешине, Тим, стручни сарадници, директор	одмах после прекида и смиривања или по сазнању
4.	Консултације у вези насиља које се десило (околности, анализа чињеница, процена нивоа)	Разговор и анализа ситуације	Одељ.старешине, дежурни наставници, Тим, стручни сарадници, Ученички парламент, директор	непосредно после дешавања
5.	Појачан васпитни рад са ученицима који су извршили први ниво насиља	разговор са починиоцима насиља, са ученицима који су трпели насиље, са ученицима сведоцима насиља и целим одељењем, са родитељима	Одељ.старешине Родитељи	увек кад се деси насиље
6.	Евиденција и праћење понашања ученика у насиљу првог нивоа и извештавање Тима	-евиденција насиља -праћење мера -писани извештај Тиму на крају тромесечја	Одељ.старешине	код сваке појаве насиља првог нивоа
7.	Појачан васпитни рад са ученицима који су поновили насиље првог нивоа	-прикупљање информација и разговори одељ.старешине и стручних сарадника са учеником и родитељима и даљи васпитни рад са учеником и одељењем -по потреби директор покреће васпитно-дисциплински поступак	Одељ.старешине, стручни сарадници, родитељ, Тим, директор	увек када одељ.старешина процени да је овај рад неопходан
8.	Послови везани за процедуре насиља другог нивоа	-изјаве ученика у присуству родитеља о самој ситуацији -прикупљање остлих података -разговор одељ.старешине и стручних сарадника са учеником и родитељима -даљи појачан васпитни рад са учеником и одељењем -по потреби директор покреће в-д поступак	Одељ.старешине, стручни сарадници, родитељ, Тим, директор	увек кад се деси насиље другог нивоа

9.	Израда оперативног плана заштите за ученика-ученике	-плани за сваког ученика појединачно	Тим за заштиту, ОС, стручни сарадници, директор, родитељ и др.	у сваком насиљу другог нивоа
10.	Послови везани за процедуре насиља трећег нивоа	-послови око прикупљања информација -изјаве о насиљу ученика коју даје директору у присуству стручног сарадника и родитеља (ако није спречен) -директор покреће васпитно-дисциплински поступак -изрицање мере -информисање, по потреби укључивање и сарадња са Центром за социјални рад, здравственим службама, полицијом, Школском управом и другим организацијама -појачан васпитни рад са учеником	одељењски старешина, стручни сарадници, остали чланови Тима, директор, родитељ, представници других организација	увек када се деси насиље трећег нивоа
11.	Подношење пријаве надлежним органима, организацијама и службама и обавештавање Школске управе о насиљу трећег нивоа	-пре подношења пријаве разговор са родитељима -писмена пријава -писмено обавештење	директор школе	у року од 24 сата
12.	Израда оперативног плана заштите за ученика-ученике	-плани за сваког ученика појединачно	Тим за заштиту, ОС, стручни сарадник, директор, родитељ и др.	-у сваком насиљу трећег нивоа
13.	Информисање Центра за социјални рад и полиције о сумња или сазнање о насиљу, злостављању или занемаривању и дискриминацији које ученик трпи у породици	-писмено обавештење	директор школе	када се сумња или се утврди да постоји такво насиље
14.	Обавештавање родитеља и полиције када постоји сумња да насилни догађај има елементе кривичног дела или прекршаја	-писмено обавештење	-директор школе	када се сумња или утврди да насиље има елементе кривичног дела или прекршаја
15.	Послови везани за процедуру када је запослени починилац насиља, злостављања, занемаривања или дидскриминације	директор предузима мере према запосленом, а са дететом процедура заштите	директор школе	када је запослени починилац
16.	Обавештавање полиције када је родитељ починилац насиља, злостављања или дискриминације према запосленом	позивање полиције	директор, секретар, дежурни наставник, чланови Тима	одмах кад се насиље деси
17.	Обавештавање родитеља, по потреби и полиције и Центра за социјални рад о насиљу ученика према запосленом Покретање васпитно-дисциплинског поступка и изрицање в-д мере	-обавештавање -процедура васпитно-дисциплинског поступка	-директор и остали учесници у в-д поступку	одмах кад се насиље деси

18.	Обавештавање родитеља, полиције и Центра за социјални рад о сумњи да је починилац насиља треће одрасло лице	усмено и писмено обавештавање	директор школе	одмах по сазнању
-----	---	-------------------------------	----------------	------------------

На реализацији овог програма укључени су сви запослени у школи, а посебно Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања. Програм се операционализује Годишњим планом рада за сваку школску годину. Приликом реализације програма активно се укључују лица из локална средина, а посебно: представници МУП-а, Центра за социјални рад, Дечјег диспанзера и Црвеног крста. Укључују се и лица обучена за превенцију и интервенцију у случајевима насиља, злостављања и занемаривања, дискриминације и других облика ризичног понашања, које утврђује министар. У реализацију се активно укључују Вршњачки тим и Ученички парламент школе.

ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

У циљу подстицања индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и квалитетног коришћења слободног времена, ради богаћења друштвеног живота и разоноде, развијања и неговања другарства и пријатељства школа ће реализовати ваннаставне активности ученика у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта.

Реализација ових активности везана је и за сарадњу са локалном средином и ангажовањем школе у разним пројектима. Садржај ових активности у разредној настави дат је у склопу програма за сваки разред, а овде су садржаји дати оријентационо. Сви садржаји и активности које се реализују у току једне школске године нису унапред предвидиви, односно током године се реализују и неке активности и садржаји који нису дати у плановима. Инструктори у раду секција су наставници одговарајућих струка, афинитета или способности, али то могу да буду и стручни сарадници, као и друга подобна и стручна лица изван школе (родитељи или суграђани који поседују квалитете неопходне за рад са ученицима). У предметној настави ученици се изјашњавају путем анкете о укључивању у неку од секција на почетку сваке школске године. Веома је значајно што се на овим активностима ради на развијању духа другарства, толеранције на различитости, спремност пружања помоћи и подршке другима, духа тимског рада. У табели су дати глобални садржаји који су у Годишњем плану рада школе детаљније разрађени, а током године се често реализује више од планираног, тј. приказани су оквирни садржаји по областима.

Садржај активности рада секција планирају руководиоци секција, пишу планове рада секција, дневнике рада и воде евиденцију доласка ученика. Договарају се о изради анкетних листића и анкетирању ученика, о набавци потребног материјала. На крају школске године сумирају резултате, предлажу садржаје и активности за следећу годину.

Ред. бр.	Назив секције / Циљеви	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	<p><u>Математичка секција у 1.циклусу</u></p> <p>Помаже ученицима да на разне начине обогате своје математичко знање, а посебно да се припреме за разна математичка такмичења. Као и да се упознају са карактером задатка, са начином давања тачних одговора. Решавањем оваквих задатака нарочито ће допринети подстицању интереса за математику, развијању математичког мишљења, логике и довитљивости. Њихов циљ је да допринесу развоју оштроумности и математичких способности, голицају дечју машту, развијају интерес и знатижељу ђака, доприносе развоју њихових способности да самостално мисле и откривају тајне математичких светова.</p>	<p>-радионице, игра, дружења, израда радова за конкурс...</p> <p>–израда цртежа, паноа, занимљивих задатака, геометријских фигура, модела геометријских тела од сламчица</p> <p>-припрема и учешће на такмичењима (Мислиша, Кенгур, МО)</p> <p>-организоване посете у договору са разним институцијама</p>	-учитељи, предметни наставници	-током године
2.	<p><u>Новинарска секција</u></p> <p>формирана је у циљу стицања основа новинарског умећа, као једног од облика медијског изражавања, као и неговање лепе речи. Ученици ће се, кроз ову секцију, оспособити за адекватно усмено и писмено изражавање, смислено ће испуњавати слободно време и добити прилику да се афирмишу међу својим друговима и тако стичу самопоуздање и осећај да њихове квалитете многи препознају и цене.</p>	<p>-упознавање са новинарском делатношћу, врстама писања, практична вежбања израде новинарских чланака и прилога за лист; уређење листа и постављање на сајт, редовно ажурирање фејсбук странице о школи</p> <p>-припрема чланака за израду флајера</p> <p>-посета једној штампарији у граду и мини-сајму књига</p>	- наставници матерњег језика	један час недељно током целе године
3.	<p><u>Рецитаторска секција-</u></p> <p>Упућивање ученика у правилно изговарање, наглашавање и акцентовање поезије, учешће рецитатора у школским приредбама и програмима, избор песама за такмичење, припрема ученика и учешће на школском такмичењу и смотри рецитатора, сусрети са песницима у библиотеци града или школи</p>	-практична вежбања, наступи и такмичења	- наставници матерњег језика	један час недељно током целе године

4.	<u>Драмска секција</u> Припрема краћих представа и наступи на приредбама, увођење ученика у драмско стваралаштво и сценску уметност	-рад са текстовима, практична вежбања, реализација наступа - курсеви глуме и режије; - анализе представа и драмског програма радија и телевизије	- наставници матерњег језика - учитељи	један час недељно током целе године
5.	<u>Библиотечка са читалачким клубом</u> Развијање љубави према књизи; оспособљавање ученика за рад у библиотеци и самостално коришћење разних извора сазнања	-читање одобрених дела/најчитанијих за одређени узраст/ -радионице са анализама и дебатом о тим делима -панои у холу о знаменитим књижевницима -акција сакупљања књига за библиотеку -књижевно школско вече	библиотекар, учитељи, наставници матерњег језика	-током године
6.	<u>Ликовна секција</u> Упознавање ученика са различитим методама и стилевима изражавања у ликовној култури, израда цртежа, слика, предмета, постављање изложби у холу школе, учешће у градским манифестацијама везаним за овај предмет, учешће на различитим конкурсима, посете изложбеним поставкама у граду	-упознавање са различитим техникама ликовног изражавања, израда радова, постављање изложби, развијање способности критичких процена радова, уређење школе, припрема радова за конкурсе	-наставници ликовне културе	-један час недељно током целе године
7.	<u>Историјска секција</u> Упознавање ученика са историјом, обичајима, знаменитим личностима, споменицима града, обележавање значајних датума из прошлости наше државе, продубљивање знања из овог предмета, реализација тематских изложби, посете музеју и архиву, израда и постављање паноа, тематска недеља посвећена једном од значајнијих историјских догађаја	-приказивање документарног материјала и документарних филмова, посета историјским објектима и институцијама града, припрема изложби за кабинет и холове, употреба различитих историјских извора	-наставник историје, грађанског васпитања	-један час недељно током целе године -изложбе током године
8.	<u>Географска секција</u> Развој креативности, проширивање ученичког знања и интересовања, које се надограђује на оно што се стиче током редовне наставе, као и дружење и разонода са вршњацима.	- употреба компаса, упознавање са светским- - израда паноа о светским чудима и сл. -пројекција филмова -теренска настава географије	- наставници географије	-једном недељно
9.	<u>Еколошка секција</u> Развијање свести о потреби и могућностима личног ангажовања у заштити животне средине, усвајање и примена принципа одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину	- практични радови, уређење кабинета и дворишта - израда паноа -експерименти - обележавање значајних датума	- наставници биологије	- једном недељно

10.	Саобраћајна секција- Оспособити ученике за безбедно понашање у саобраћају, а ученике 7. и 8. разреда припремити за полагање за дозволу, припремање ученика за такмичење „Шта знаш о саобраћају“	-прикупљање прилога о опасним и рискантним ситуацијама - вежбање тестова, вожње бицикла, ролера, тротинета на полигону - посета ауто школи	- наставници технике и технологије	-једном недељно
11.	Макетарска секција Упознавање ученика са различитим стиловима и техникама градње, израда шема, цртежа, модела, практични радови; да се баве креативним стварима које развијају машту и фину моторику	-практични радови, прављење изложби у кабинету и холу и учешће на такмичењу -рециклирање	-учитељи -наставници технике и технологије	-један час недељно
12.	Информатичко-програмерска секција Развијање и стицање знања из различитих области информатике, упознавање ученика са основним софтверима за израду програма	- рад са текстом, графиком, растерски..., инетернет - припрема презентација -гледање видео презентација, туторијала	- наставници информатике	- један час недељно
13.	Спортске секције Циљ је да се код ученика развија и практикује свест о: 1) здравом начину живота, 2) важности сопственог здравља и безбедности, 3) бављењу физичким активностима (како би се формирале чврсте навике за редовним телесним вежбањем). Са друге стране је циљ превенција насиља, наркоманије, малолетничке деликвенције и има следеће васпитне циљеве: -уважавање разлика у физичким способностима и изгледу -јачање самопоуздања -развијање тимског духа -развијање спортског понашања такмичара, посматрача, навијача -пружање подршке саиграчима -спортско прихватање неуспеха и развој самоконтроле - стицање знања за препознавање ризика од спортских повреда и указивања прве помоћи	- тренинзи, увежбавање, радионичарски рад, посете утакмицама	Актив наставника физичког и здравственог васпитања	Једном недељно

ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Школа у сарадњи са установама за професионалну оријентацију помаже родитељима, односно другим законским заступницима и ученицима у избору средње школе и занимања, према склоностима и способностима ученика и у том циљу прати њихов развој и информише их о карактеру и условима рада појединих занимања. Ради праћења индивидуалних склоности ученика и пружања помоћи ученицима и њиховим родитељима, односно другим законским заступницима у избору средње школе и занимања, школа формира тим за професионалну оријентацију, у чијем саставу су стручни сарадници и наставници. Тим за професионалну оријентацију реализује програм професионалне оријентације за ученике седмог и осмог разреда.

Основни циљ професионалне оријентације је упознавање ученика са светом занимања, упознавање са различитим пословима и професијама у којим се ти послови обављају и развијање свести код ученика о личним склоностима и интересовањима и способностима за бављење одређеним пословима и занимањима. Реализује се кроз различите садржаје у оквиру редовне и додатне наставе, слободне активности, посете, наставу у природи, излете и екскурзије. Крајњи циљ је да се ученици добро процене своје способности и интересовања, стекну правилан став о радном ангажовању и оспособе да самостално одаберу наставак школовања. Интензиве активност у овој области ради се са ученицима седмог и нарочито осмог разреда и овде су наведене те активности.

Садржаји програма	Активности ученика	Активности наставника/стручне службе	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Самоспознаја	Ученици слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају, одговарају на питања, дискутују, предлажу, користе рачунаре, праве паное, сарађују у групи или пару.	Наставник припрема материјал за радионице, организује, реализује радионице, информише, пише, црта, мотивише, прати активности ученика, подстиче на рад, објашњава, демонстрира	- индивидуално професионално саветовање за ученике 8. Разреда -тестирање и разговори индивидуално са ученицима - радионице	Ученици треба да кроз радионице, тестове, интроспекцију и саветовање препознају своје таленте, интересовања, вредности, склоности и могућности; Општи циљ ове области је освешћивање личних афинитета и капацитета ученика у оквиру стицања реалне слике о себи.

<p>Информисање о занимањима</p>	<p>Ученици слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају, одговарају на питања, дискутују, предлажу, користе рачунаре, праве паное, сарађују у групи или пару.</p>	<p>Наставник припрема материјал за радионице, организује, реализује радионице, информише, пише, црта, мотивише, прати активности ученика, подстиче на рад, објашњава, демонстрира</p>	<p>- радионице</p> <p>- подела едукативних материјала везаних за избор занимања – школе</p> <p>- постављање паное и подела информатора ученицима</p> <p>- заједнички родитељски састанци, презентације занимања родитеља</p> <p>- презентације НСЗ,БУМа, КЗМ</p>	<p>Ученици треба да истражују свет занимања и професија, која су знања, вештине и особине потребне за успешно бављење занимањем, какве могућности постоје на тржишту рада; Општи циљ ове области је стицање знања о различитим информационим понудама о школи и занимању, као и оспособљавање ученика да активно и самостално користе расположиве информације</p>
<p>Могућности школовања</p>	<p>Ученици слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају, одговарају на питања, дискутују, предлажу, користе рачунаре, праве паное, сарађују у групи или пару.</p>	<p>Наставник припрема материјал за радионице, организује, реализује радионице, информише, пише, црта, мотивише, прати активности ученика, подстиче на рад, објашњава, демонстрира</p>	<p>- радионице</p> <p>- посета Сајма образовања</p> <p>- презентације и искуства бивших ученика, запослених у различитим секторима</p> <p>-упознавање са системом школовања у Србији и осталим земљама</p>	<p>Ученици треба да се упознају са могућностима за школовање - школама, факултетима и другим образовним установама и сазнају како изгледа школовање за њихово жељено занимање; Општи циљ је упознавање ученика са начинима информисања о могућностима школовања.</p>

Реални сусрети	Ученици одлазе на реалне сусрете ако су ван школе, присуствују излагању експерата, постављају питања, учествују у неким практичним активностима.	Наставник организује долазак експерата, организује одлазак деце у друге школе или установе (организације), води ученике на реалне сусрета, охрабрује ученике да постављају питања.	- сусрети са експертима у школи и/или одласци у друге школе или организације, индустрије - презентација средњих школа у нашој школи - одлазак на један наставни дан/радни дан - анализирање наставних предмета/уџбеника	Ученици треба да се упознају са представницима жељених занимања и радним окружењем, испробавају поједине радне задатке и распитују се о занимањима и потребном школовању; Општи циљ ове области је упознавање са светом рада и опробавање ученика у аутентичним ситуацијама у свету рада
Одлука о избору занимања	Ученици слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају, одговарају на питања, дискутују, предлажу, користе рачунаре, праве паносе, сарађују у групи или пару.	Наставник припрема материјал за радионице, организује, реализује радионице, информише, пише, црта, мотивише, прати активности ученика, подстиче на рад, објашњава, демонстрира	- радионице - саветодавни разговор - информисање родитеља	Ученици треба да боље познају себе, имају потребне информације и да су сигурнији у доношењу одлука. Општи циљ је оснажити ученике да самостално донесу одлуку о даљем школовању и занимању.

ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Брига о здрављу ученика заузима једно од кључних места у раду школе. Брига о здрављу прожима се у редовној настави многих предмета (свет око нас, природа и друштво, биологија, географија, хемија, физичко и здравствено васпитање), у часовима одељењског старешине, а представници неких институција локалне средине веома су ангажовани при реализацији овог програма. Пре свих ту су здравствене установе, потом Црвени крст и МУП.

Циљ програма је друштвена и лична брига о здрављу сваког детета.

Један од најважнијих циљева у области здравствене заштите је и развијање, код сваког ученика појединачно, свести о значају очувања личног здравља и значаја његовог активног односа према томе, као и развијање правилног односа према

исхрани, слободном времену, боравку у природи, редовним консултацијама у здравственим службама и избегавању ризичних ситуација и понашања, која могу штетно утицати на њих.

Ред. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Систематски прегледи ученика у Дечијем диспанзеру	-обављање прегледа у здравственој установи у присуству родитеља	здравствене установе	По плану здравствених установа
2.	Вакцинација ученика	-вакцинација у здравственој установи у присуству родитеља	здравствене установе	По плану здравствених установа
3.	Стоматолошки преглед	-по одељењима одржана предавања и обављени систематски прегледи зуба	здравствене установе	По плану здравствених установа
4.	Предавања Дома здравља према њиховом избору тема,а које се односе на одређени узраст (од личне хигијене, преко здраве исхране, промена у пубертету, до бављења спортом и заштите од алкохола, дувана и психоактивних супстанци)	-предавања у сваком одељењу од 1. до 8.разреда	здравствене установе	По плану здравствених установа
5.	Предавања представника МУП-а о трговини људима за ученике 7. или 8.разреда	-предавања у сваком одељењу	МУП	По плану МУП-а
6.	Предавање о болестима зависности	-радионице у сваком одељењу 7.и 8.разреда	-вршњачки едукатори -одељ.старешине -стручни сарадници	-током године
7.	Обележавање значајних датума везаних за здравствену превенцију	-часови одељ.старешине -еколошка секција	-одељ.старешине -предметни наставници	-током године
8.	Реализација тема на ЧОС-у	-часови одељењског старешине	-одељ.старешине или предавачи из локалне средине	-према плановима током године
9.	Реализација акције – Дан здраве исхране	-укључивање свих ученика, постављање трпезе са здравом храном	-наставници биологије	једном у првом полугодишту
10.	Бављење спортом – сви часови физичког и здравственог васпитања, часови спортских секција, боравак на настави у природи и на излету, недеље спорта	-одржани часови физичког и здравственог васпитања, секција, такмичења у овој области, турнира, рекреација током наставе у природи, излета и екскурзија	-наставници физичког и здравственог васпитања и одељ.старешине	током године на свим наведеним садржајима

ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Школа у сарадњи са надлежним установама брине о социјалној заштити, посебно ученика из осетљивих друштвених група, на основу програма социјалне заштите. Уколико је потребно школа организује прикупљање средстава за ове сврхе кроз акције школског спорта, волонтирања и других добротворних акција. Школа посебно води рачуна о ученицима који имају потешкоће у породичном окружењу – породица у процедури развода брака, лоши узајамни односи родитеља, озбиљнија болест ужег члана породице или ученика, тешки материјални услови, поремећаји понашања родитеља или ученика, болести зависности родитеља или ученика, други поремећаји понашања – бежање из школе, крађа, припадност деструктивној групи. Програм социјалне заштите ученика односи се на интензивну сарадњу са Центром за социјални рад на нивоу општине Бечеј у проналажењу могућности материјалне и безбедоносне сигурности и решавање породичне проблематике. Сарадња са ЦСР се посебно огледа у организовању конференција случаја код појединих ученика.

Циљеви програма социјалне заштите:

- створити једнаке могућности за живот ученика у школи и подстицати социјалну укљученост;
- свим ученицима обезбедити доступност услуга и остваривање права у социјалној заштити;
- пружање помоћи ученицима у превазилажењу социјалних и животних тешкоћа;
- предупредити злостављање, занемаривање и експлоатисање, односно отклонити њихове последице.

Школа је у марту 2014. године потписала споразум о сарадњи са свим институцијама и установама у склопу формирања спољашње заштитне мреже општине Бечеј, између осталог и са установом за социјалну заштиту деце и ученика. Ту су јасно дефинисана очекивања и процедуре сарадње школе и свих релевантних фактора у локалној заједници.

Ред. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Идентификација ученика са тешкоћама у емоционалном развоју, сазревању, променама у понашању, тешкоћама у напредовању и тежим породичним проблемима	-подаци из упитника за родитеље ученика 1.разреда, разговор са родитељима, подаци Центра за социјални рад, разговор са ученицима, одељ.старешинама и наставницима	-родитељи, ЦСР, стручни сарадници, наставници	током школске године
2.	Рад са родитељима на оснаживању за решавање проблема ученика који су последица поремећених породичних односа	саветодавно-инструктивни рад са родитељима и ученицима	-стручни сарадници, наставници, ЦСР	током школске године

3.	Оспособљавање родитеља за решавање проблема који се односе на понашање ученика	- саветодавно-инструктивни рад са родитељима	Стручни сарадници, наставници, ЦСР	током школске године
4.	Сарадња са социјалним институцијама	предавања, саветодавни разговори, тематско – едукативне радионице	Представници школе, ЦСР	према потреби
5.	Посредовање у остваривању права на материјалну помоћ (уџбеници, настава у природи, екскурзије, лечења)	-упућивање дописа одговарајућој институцији и разговори са родитељима	Одељењске старешине, ЦСР, општина, Црвени крст...	током школске године
6.	Организација хуманитарних акција	договор са родитељима, ученицима и наставницима	-Ученички парламент, наставници	током школске године
7.	Донације у пројектима за ученика	у оквиру пројеката обезбеђена средстава и помоћ ученицима	-реализатори пројекта и организације које га финансирају	током године

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Заштита животне средине обухвата активности усмерене на развој еколошке свести, као и очување природних ресурса. Очување природних ресурса односи се и на упознавање са коришћењем и рационалном употребом тих ресурса у области енергетике. Школа доприноси заштити животне средине остваривањем програма заштите животне средине - локалним еколошким акцијама, заједничким активностима школе, родитеља и јединице локалне самоуправе у анализи стања животне средине и акција за заштиту животне средине.

У оквиру овог програма ученици се информишу о значају очувања животне средине, са посебним освртом на њихов лични допринос и ангажовање у реализацију акција на нивоу школе и локалне заједнице.

На часовима одељењског старешине у свим узрастима обрађују се одређене теме. Посебне активности реализују наставници биологије у редовној настави и у раду еколошке секције. У редовној настави приликом обраде пригодних тема (свет око нас, природа и друштво, географија, биологија, физика, хемија, техничко) ученици ће добити информације о загађивачима ваздуха, глобалном отопљавању, променама у клими и њиховом утицају на живот на планети, значају одрживе енергије, значај селекције отпада, рециклаже истог, заштити вода, шума, утицај отпада, посебно пластике, на животну средину, опасности од пожара и поплава.

Ред. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Уређење учионица и кабинета; Организовање акције сакупљања (пластичних чепова, папира, алуминијумских конзерви)	-часови одељ.старешине	одељ.старешине	-према плановима током године
2.	Реализација тема на ЧОС-у: Дан животиња, Дан вода и пролећа, Царство биљног света – еколошка радионица, Природа се чува и воли, Наше дружење на екскурзији, Уређујемо учионицу, Наши трагови по клупама, зидовима, Култура живљења, За успомену школи...	-часови одељ.старешине	одељ.старешине	-према плановима током године
3.	Рад еколошке секције -израда едукативних панона, мерења загађења реке, посета Заводу за јавно здравље, постављање садница украсног цвећа, прикупљање података са интернета о загађењу животне средине; кућица за птице	- рад еколошке секције	-еколошка секција, ученици	- током године
4.	Укључивање у акције локалне заједнице: акција „Очистимо Србију“ – на локалу	-чишћење града и околине	-ОС и ученици, остали запослени	Април или мај
5.	Сакупљање секундарних сировина – акција сакупљања старог папира, одлагање потрошених батерија, одлагање отпада у школи у посебним контејнерима	–редовно сакупљање и одлагање отпада и секундарних сировина	-ОС , ученици, предметни наставници, чланови еколошке секције	- током целе године
6.	Постављање жардињера са цвећем у школској згради и дворишту и уређење панона	редовно одржавање и неговање зеленила и школског панона	-ОС , ученици, предметни наставници	- током целе године
7.	Обележавање значајних датума – Борбе против пушења, Дан вода, Дан планете Земље, Дан озонског омотача...	- ликовни радови, радионице, секције	- еколошка секција, ученици	- током године

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Сарадња са локалном самоуправом реализује се на основу програма сарадње којим школа прати и укључује се у дешавања на територији јединице локалне самоуправе и заједно са њеним представницима планира садржај и начин сарадње, нарочито о питањима од којих зависи развитак школе. Ова сарадња одвија се и на територији издвојених одељења.

Локална самоуправа значајно утиче на рад школе, а првенствено кроз различите облике финансирања, од свакодневног рада, до унапређења материјално-техничких услова. Одељење за друштвене делатности, односно просветна инспекција прати рад школе, а такође и друге инспекцијске службе.

Циљ:

- идентификовање и интегрисање ресурса локалне заједнице који би могли бити у служби оснаживања школе и породице, развоја и напредовања ученика;
- познавање и коришћење ресурса заједнице од стране породице у циљу добијања потребних услуга; интеракција са другим породицама кроз активности које организује заједница; свест о значају школе за заједницу и доприносу заједнице јачању школе;
- свест о ресурсима заједнице који би обогатили рад школе; отвореност за укључивање чланова заједнице у школске активности; стручно упућивање деце и породица на коришћење одређених сервиса локалне заједнице.

ИНСТИТУЦИЈА СА КОЈОМ СЕ САРАЂУЈЕ	ОБЛАСТ / САДРЖАЈ САРАДЊЕ
Општинска управа Бечеј	свакодневно функционисање, пројекти
Савез спортова Општине Бечеј	Корективне вежбе, Обука пливања, Организација спортских такмичења
Центар за социјални рад	Помоћ ученицима
Дом здравља Бечеј, Дечији диспансер	Здравствена заштита ученика, здравствена едукација
МУП Бечеј	едукација ученика (саобраћај, превенција зависности), безбедност ученика
Основне школе са територије општине Бечеј	организација такмичења, заједничке локалне активности
Средње школе из Бечеја	професионална оријентација ученика 7.-8. разреда (презентације, дани отворених врата..)
ШОСО „Братство“ , Бечеј	додатна подршка ученицима
Предшколска установа „Лабуд Пејовић“	радионице за предшколце
Мађарско Културно друштво „Петефи Шандор“, Бечеј	култура и неговање традиције (приредбе, такмичења, путовања)
БУМ – Бечејско Удружење Младих	заштита животне средине, хуманитарни рад (акције, едукације...)
Удружење грађана Еко Бечеј	такмичења, презентације, радионице из области заштите животне средине
Канцеларија за младе општине Бечеј	спорт, заштита животне средине, хуманитарни рад ...
Интерресорна Комисија Бечеј	додатна подршка ученицима
Мрежа подршке ИО	додатна подршка ученицима

Удружење планинара „Лесон“	физичка култура, здравствено васпитање
Градско позориште	културне активности
Градски музеј	културне и еколошке активности
Геронтолошки центар	хуманитарни рад

Ред. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци активности	Време реализације
1.	Израда различитих финансијских извештаја и планова, рачуни, изводи, потраживања школе, полугодишњи и годишњи извештај	-шеф рачуноводства доставља податке сектору за друштвене делатности	- шеф рачуноводства и директор школе	током године
2.	Избор представника локалне самоуправе у Школски одбор	-секретар доставља захтев у складу са процедуром када је то потребно	-директор , секретар школе, Школски одбор	када је потребно да се бира нови члан
3.	Учешће на пројектима за средства унапређења материјално-техничких услова рада	-достављање потребне документације на конкурс	-директор, помоћник директора, остали учесници израде	током године
4.	Присуство различитим састанцима везаним за рад школе	-учешће директора, помоћника директора, шефа рачуноводства, секретара	-директор, помоћник директора, шеф рачуноводства, секретар	током године
5.	Присуство представника локалне самоуправе у неким активностима школе	-пријем ученика 1. Разред, прослава Светог Саве, посета делегација ван града школе и сл.	-директор, помоћник директора, чланови ШО	током године
6.	Разни инспекцијски прегледи везани за припремљеност школе за рад и рад током године	-обилазак инспектора	-секретар директор, помоћник директора, стручни сарадници	током године
7.	Сарадња са месном канцеларијом у Радичевићу где је Издвојено одељење	-разматрање проблема везаних за рад школе и решавање истих	-директор, представници Месне заједнице Радичевић	током године

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Школа подстиче и негује партнерски однос са родитељима, односно другим законским заступницима ученика, заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења. Области, садржаји и облици сарадње са родитељима, односно другим законским заступницима деце и ученика, обухватају детаљно информисање, саветовање, укључивање у наставне и остале активности школе и консултовање у доношењу одлука око безбедносних, наставних, организационих и финансијских питања, с циљем унапређивања квалитета образовања и васпитања, као и обезбеђивања свеобухватности и трајности васпитно- образовнихутицаја. Редовна комуникација са родитељима подразумева правовремено информисање, континуирано и разноврсно обавештавање.

Породица и школа имају **заједнички циљ** – подржавање и подстицање развоја ученика, те њихови односи морају бити пре свега партнерски.

Програми у области сарадње са породицом усмерени су пре свега на развијање партнерских односа између кључних актера у Школи, као и на јачање родитељске компетенције, посебно у областима процеса васпитања и превенције негативних појава.

ЗАДАЦИ :

- информисање родитеља о њиховим правима и обавезама, те начинима укључивања у рад Школе,
- задовољавање потреба породице и њених циљева,
- едуковање родитеља кроз информисање и пружање адекватног модела васпитања и образовања,
- развијањепартнерскогделовањапородице и школе у образовању и васпитању ученика,
- обезбеђивање редовне, трајне и квалитетне сарадње породице и Школе,
- остваривање позитивне интеракције наставник- родитељ,
- обезбеђивање информисаности родитеља о променама у образовању које се остварују у школи и код ученика, као и о свим дешавањима у животу Школе.

ОБЛАСТИ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ:

- Информисање родитеља и старатеља
- Укључивање родитеља и старатеља у наставне и остале активности
- Укључивање родитеља и старатеља у процес одлучивања
- Едукација и саветодавни рад са породицом

Ова сарадња се одвија кроз индивидуалне и групне разговоре, одељењске и повремене опште родитељске састанке, рад Савета родитеља школе и укључивање родитеља у разне културне, друштвене, хуманитарне спортске и пројектне активности, кроз Дане отворених врата, разна анкетања, учешће у радионицама и сл. Родитељи имају своје представнике у Школском одбору, које бирају из чланова Савета родитеља школе. Савет родитеља школе бира се сваке школске године до 15. септембра, чине га по један представник сваког одељења школе и један представник родитеља ученика са сметњама у развоју. Годишњим планом рада прецизније се одређује рад Савета родитеља школе.

Ред. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Први родитељски састанци – информисање родитеља о изменама у законима и програмима, упознавање са календаром сваке школске године, распоредом часова, терминима за индивидуалне разговоре	-за родитеље 1.разред општи родитељски са приредбом, а потом у свим одељењима одржани родитељски састанци	-одељ.старешине	-прва седмица септембра
2.	Родитељски састанци током године на којима се разматра успех одељења, васпитно-дисциплинске мере, реализација образовно-васпитног рада (редовне наставе, допунска, додатна, такмичења, пробна тестирања)	- одржани родитељски састанци	- одељ.старешине	-на крају сваког тромесечја
3.	Информисање родитеља о избору уџбеника	-информисање родитеља о избору уџбеника на Савету родитеља	-састанак Савета родитеља	-март/април
4.	Избор агенција за реализацију излета, екскурзија, наставе у природи- представници родитеља	-састанци представника родитеља и избор	- родитељи и одељ.старешине	октобар, новембар
5.	Присуство часовима у Данима отворених врата	-сваког месеца један дан у седмици школа утврђује Дан отворених врата и информише родитеље који су то дани када могу да присуствују часовима у одељењу свог детета	- родитељи -директор	-једном месечно према утврђеном распореду
6.	Организација матурске вечери за ученике 8.разреда	-разматрање понуда и избор објекта	-представници родитеља и ученика 8. разреда	мај
7.	Анкетирање родитеља о квалитету сарадње школе са породицом и анкетање родитеља у процесу самовредновања рада школе	- анкетирање родитеља из сваког одељења на крају 1.полугодишта -анкетирање чланова СР на крају 2. полугодишта -анкетирање у процесу самовредновања	-одељ.старешине и стручни сарадници	-јануар и јун - по плану самовредновања
8.	Ангажовање родитеља у школским тимовима	учешће на седницама и другим активностима тимова	- родитељи, чланови тимова	током године

9.	Информисање родитеља о календару рада, сменама и звоњењу, терминима за индивидуалне разговоре, писменим проверама ученика током године и другим питањима; разна обавештења и информације о активностима и посебно резултатима са такмичења	-постављена обавештења на огласној табли -ажурирање сајта и фејсбук странице	-директор, библиотекар,наставник информатике, наставници и стручни сарадници	током године
10.	Присуство родитеља разним културним и друштвеним активностима – приредбе, прославе, креативне радионице, реализација наставе, реализација хуманитарних активности, присуство на промоцији најуспешнијих ученика 8.разреда и промоцији најуспешнијих такмичара пријем родитеља ученика носиоца Вукове дипломе	-присуство родитеља на приредбама, изложбама, такмичењима, одржаним часовима у настави, промоцији најуспешнијих	Родитељи	током године
11.	Разне акције родитеља – преко Локалног савета родитеља реализација предавања за родитеље и ученике о превенцији болести зависности, учешће у пројектима	-предавања на Савету родитеља школе -активности пројеката	-чланови Савета родитеља, родитељи, директор, стручни сарадници	током године
12.	Индивидуални разговори, саветодавни рад и помоћ у решавању проблема везаних за дете	-разговори, помоћ, упућивање на друге институције	-одељ.старешине, стручни сарадници директор	током године

Подршка родитељству

Критеријум	Индикатори	Примена у пракси
РАЗВОЈ РОДИТЕЉСКИХ КОМПЕТЕНЦИЈА	Информисање родитеља о актуелним темама из развоја детета	-на родитељским састанцима ОС уз помоћ стручних сарадника
	Едукација родитеља	-месечне радионице за родитеље о васпитању, о вештинама комуникације, о методама и техникама успешног учења -део за родитеље у школском листу; предлоге за садржај дају родитељи
ПАРТНЕРСКИ ОДНОСИ ШКОЛЕ И ПОРОДИЦЕ	Сарадња у процесу образовања и васпитања деце	-родитељи су укључени у одабир додатне наставе, укључивање у допунску наставу, у израду, реализацију и вредновање ИОП-а
ШКОЛА ПОМАЖЕ РОДИТЕЉИМА ДА ОСТВАРЕ СВОЈА ПРАВА	Повезивање са локалном заједницом у циљу помоћи родитељима	-сарадња са Центром за социјални рад, МУП-ом, Домом здравља, саветовалиштима
	Узајамна подршка родитеља	-Родитељи имају могућност да организују Клуб родитеља
РОДИТЕЉИ СУ ПРАВОВРЕМЕНО И КОНТИНУИРАНО ИНФОРМИСАНИ О УСПЕХУ И УЧЕЊУ СВОЈЕ ДЕЦЕ	Редовно информисање о успеху ученика	-родитељски састанци на крају сваког класификационог периода -наставници имају термине за индивидуалне разговоре -родитељи се обавештавају о укључивању у додатну, допунску наставу, о покретању поступка за ИОП
ОСНАЖИВАЊЕ РОДИТЕЉА ДА СЕ УКЉУЧЕ У УЧЕЊЕ	Едукација родитеља за помоћ у учењу	-радионице о методама и техникама успешног учења
	Јасне поруке када и како могу да се укључе	-писмена порука родитељу (у свесци или нотесу) на чему ученик још треба да ради и како он може да помогне -присуство родитеља на допунској настави, ради стицања увида како могу код куће да наставе са допунским радом

ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈЕ И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

ЦИЉ:

- Непосредно упознавање с појавама и односима у природној и друштвеној средини, с културним, историјским и духовним наслеђем и привредним достигнућима, истовремено остварујући циљеве и задатке образовања и васпитања и наставних предмета.

ЗАДАЦИ:

- продубљивање, проширивање и обогаћивање знања и искустава ученика;
- повезивање и примењивање знања и умења;
- развијање љубави према отаџбини, њеној историји, култури и природним лепотама, неговање позитивног односа према свим њеним грађанима и њиховим националним, културним, етичким и естетским вредностима;
- неговање солидарности, хуманизма, другарства и осећаја заједништва;
- успостављање непосреднијих односа између ученика и наставника и ученика међусобно;
- проучавање објеката и феномена у природи;
- уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима;
- упознавање са начином живота и рада људи појединих крајева;
- развој и практиковање здравих стилова живота;
- развијање свести о значају одрживог развоја, еколошких навика и навика заштите животиња;
- развијање способности проналажења, анализирања и саопштавања информација из различитих извора;
- оснаживање ученика у професионалном развоју;
- подстицање самосталности ученика и одговорности за сопствено понашање;
- развијање способности оријентације у простору.

Сваке школске године одељењска већа ће по разредима давати предлоге дестинација за екскурзије и школе у природи. Предлози ће се разматрати на седници Савета родитеља који даје сагласност на Програм екскурзија и школа у природи за сваку школску годину. Тај Програм је саставни део Годишњег плана рада школе и усваја се на седници Школског одбора.

При избору дестинације за наставу у природи сваке године, водеће се рачуна о условима боравка, узрасту и потребама ученика. Настава у природи планира се за I, II, III и IV разред.

За разредну наставу реализује се једнодневни излетна дестинације које одаберу учитељи, водећи рачуна о претходним искуствима са дестинацијама. За ученике предметне наставе организују се једнодневне, односно дводневне екскурзије. Дестинације, време реализације и трајање прецизира се годишњим планом рада сваке школске године.

Приликом реализације излета, наставе у природи и екскурзија за све узрасте сачиниће се посебни планови извођења, уз конкретизацију свих активности које ће се реализовати током путовања и боравка на одабраним дестинацијама. Родитељи ће на родитељским састанцима и Савету родитељ бити обавештени о предложеним

дестинацијама и терминима и упознати са процедурама за реализацију. Након реализације разматраће се извештај у на родитељским састанцима, седницама Савета родитеља школе, Наставничког већа и Школског одбора.

Ред. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Предлози одељењских већа о дестинацијама излета, наставе у природи и екскурзија за све узрасте	-на седницама одељењских већа договор око предлога	-руководиоци одељењских већа	до 1.септембра сваке шк.год.
2.	Давање сагласности Савета родитеља на Програм екскурзија и школа у природи	-разматраће предлога одељењских већа и давање сагласности на њих чланова Савета родитеља	-чланови Савета родитеља	До 15.септембра сваке шк.год.
3.	Информисање свих родитеља о изабраним дестинацијама	-на одељењским родитељским састанцима	-ОС и родитељи	1.родитељски састанак сваке шк.год..
4.	Одређивање дневница за наставнике на седници Савета родитеља	-усвојена висина дневнице	-чланови Савета родитеља	до 15. септембра сваке шк.год.
5.	Анкетирање родитеља о заинтересованости за наставу у природи и екскурзије	-припрема анкета	- ОС, секретар школе	Почетком октобра сваке шк.год.
6.	Расписивање тендера, прикупљање понуда, састанци представника родитеља и избор агенција	-прикупљање тендерске документације, одржани састанци и извршен избор	- секретар школе, представници родитеља	у октобру сваке шк.год.
7.	Реализација одабраних излета, школа у природи и екскурзија	–одржане екскурзије, излети и наставе у природи	- ОС,	Према календару сваке шк.год.
8.	Анализа реализованих излета, наставе у природи и екскурзија на родитељским састанцима, седницама Наставничког већа, Савету родитеља, Школском одбору	– одржани родитељски састанци и седнице	–ОС, вође пута, чланови Савета родитеља, директор	После реализације активности
9.	Постављање панона са сликама на огласне табеле у одељењима, израда ЦД-ова за ученике и прикази реализованих активности у школском листу, сајту и фејсбук- страни школе	– урађене презентације екскурзија и наставе у природи	-ОС, чланови новинарске секције, наставник зафужен за сајт, школски лист и фејсбук страну школе	После реализације активности

ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Школска библиотека је место библиотечко-информационе, васпитно-образовне и културне активности школе. У школској библиотеци прикупља се, обрађује и ученицима, наставницима и стручним сарадницима даје на коришћење библиотечко-информациона грађа (књиге, лексикони, анциклопедије, речници, серијске публикације и др.) и извори. Библиотека у свом фонду прикупља уџбенике и друга наставна средства намењена ученицима са сметњама у развоју и инвалидитетом, као и стручну литературу за наставнике и стручне сараднике.

ЦИЉ:

- доприносити остваривању и унапређивању образовно-васпитног рада у основној школи, реализујући програм рада прилагођен наставним плановима и програмима:
- подстиче промовисање читања, коришћења савремених медија и самосталност ученика у учењу, даје свој пун допринос развоју информационе писмености (медијске и информатичке) за ученике и наставнике,
- остварује сарадњу и заједничко планирање активности наставника, школског библиотекарa и локалне самоуправе, обезбеђује електронске изворе и приступ ка њима, што омогућава ученицима да овладају вештинама налажења и критичког процењивања датих информација и перманентност учења током читавог живота.

ЗАДАЦИ:

Школски библиотекар, реализовањем задатака и послова из области образовања и васпитања, као и библиотечко, медијатечко-информацијских задатака, доприноси унапређивању свих облика и подручја рада, тако што учествује у пословима планирања, програмирања, организовања, унапређивања и праћења рада школе, односно целокупног образовног процеса. Као члан школских тимова има задатке:

- развијања навике читања и коришћења библиотеке и медијатеке код ученика и наставника,
- развијања и промовисања правилне употребе свих облика извора информација,
- стварања услова за интердисциплинарни приступ настави и електронском учењу,
- мотивисања за учење и оспособљавања за самостално учење током целог живота,
- сарадње са наставницима, ученицима и њиховим родитељима,
- праћење и подстицање развоја ученика у индивидуалним способностима и њиховим склоностима ка интелектуалном, емоционално-социјалном и сваком другом проф. развоју,
- пружања помоћи надареним ученицима при налажењу и избору одговарајуће литературе, а посебно ученицима који имају тешкоће у учењу и раду, али и оним ученицима који живе у тежим социјалним приликама, сарађујући са њиховим родитељима и релевантним институцијама,

Ред. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Вођење евиденције о књижном фонду у складу са прописима за библиотеке	-евиденција ажурирана	-библиотекари	током године
2.	Набавка библиотечке грађе, њено инвентарисање, сигнирање и каталогизација	–отварање картица за нову грађу одмах по њеном набављању	-библиотекари	током године
3.	Издавање библиотечке грађе на употребу ученицима и наставницима (задуживање и раздуживање)	-евиденција уредно и благовремено вођена	-библиотекари	током године
4.	Упознавање ученика 1. разреда са библиотеком и начином њеног рада	–посета одељења 1.разреда школској библиотеци	-учитељи 1.разреда библиотекари	септембар
5.	Обучавање ученика у коришћењу стручног фонда школске библиотеке	–увек када ученици 1.пут користе ову грађу	библиотекари и наставници српског језика	по потреби
6.	Израда годишњег и месечних планова рада	-урађени планови	библиотекари	сваког месеца
7.	Помоћ у организацији и реализацији часова редовне наставе у читаоници	-сарадња са предметним наставницима и припрема додатне наставне грађе	предметни наставници и библиотекари	током године
8.	Помоћ у реализацији активности у читалачком клубу и покретању активности читалачка значка	-сарадња са наставником који води читалачки клуб, наставницима матерњег језика и учитељима	наставници ,учитељи	током године
9.	Пружање помоћи ученицима при избору литературе	-пружање помоћи посебно ученицима разредне наставе	библиотекари	свакодневно
10.	Пружање помоћи у организовању тематских изложби	-прикупљање грађе и прилога	библиотекари предметни наставници	током године
11.	Сарадња са градском библиотеком – посета и размена искустава у раду	-обилазак библиотеке	библиотекари	најмање једном у полугодишту
12.	Обележавање светског дана књиге	– листа најчитанијих књига за све узрасте постављена у библиотеци и на сајту школе	библиотекари и наставници матерњег језика	април
13.	Акција сакупљања књига ученика школе	-евиденција о добијеним књигама	-ОС и библиотекари	мај и јуни
14.	Расходовање оштећених и дотрајалих књига	-евиденција о расходованим књигама	-библиотекари	-јуни и август
15.	Предлог набавке нових књига према потребама школе	- списак књига које треба набавити	-библиотекари	-јуни и август

ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Саставни део Школског програма је и Програм безбедности и здравља на раду који обухвата заједничке активности школе, родитеља, односно других законских заступника и јединице локале самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и и унапређивање безбедности и здравља на раду. У реализацији садржаја из овог програма значајно учешће имају и представници МУП-а.

Циљеви школе:

- Организује послове безбедности и здравља на раду;
- Изврши оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад код заснивања радног односа, односно премештаја на друге послове, односно промене процеса рада који може проузроковати промену мера за безбедан и здрав рад;
- Запосленима одреди обављање послова на којима су проведене мере безбедности и здравља на раду;
- Обавештава запослене о увођењу нових технологија и средстава за рад, као и о опасностима од повреда и оштећења здравља који настају њиховим увођењем, односно да у таквим случајевима донесе одговарајућа упутства за безбедан рад;
- Обезбеди запосленима коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- Обезбеди одржавање средстава за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду у исправном стању;
- Спроводи превентивне и периодичне прегледе и испитивања опреме за рад, као и превентивна и периодична испитивања услова радне средине, у складу са Законом;
- Обезбеди пружања прве помоћи, као и да оспособи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи, спасавање и евакуацију у случају опасности;
- Заустави сваку врсту рада који представља непосредну опасност за живот или здравље запослених.

Ред. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Измене и допуне акта о процени ризика	Обезбедити благовремени увид у измену документације која се односи на рад	Служба општинских и правних послова	током школске године
2.	Планирање, избор, коришћење и одржавање средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду	Обезбедити благовремени увид у постојеће стање и планиране потребе	Служба одржавања, предметни наставници (хемија, тит и сл.)	током школске године
3.	Припрема упутстава за безбедан рад и контрола њихове примене	Израда нових упутстава за безбедан рад са новом опремом и њихово истицање	Служба општинских и правних послова	током школске године
4.	Обука запослених о могућим узроцима и опасностима од пожара, о употреби заштитне ватрогасне опреме и демонстрација гашења пожара	-чланови ватрогасне јединице града реализују обуку запослених најмање једном током трајања програма	-директор, помоћник директора, ватрогасна јединица, запослени	током школске године

5.	Побољшање безбедности у саобраћају запослених и ученика	-предавање саобраћајне полиције за ученике 1.разреда -допис званичним институцијама	-директор, помоћник директора, представници Савета родитеља, ученици	-септембар, -током школске године
6.	Уклањање снега/леда/лишћа и сл.на прилазима школе, тротоарима,улазима у школу и у школском дворишту и уклањање леденица са крова изнад улаза	-уклањање са критичних локација	-запослени у школи	по потреби
7.	Даље унапређење видео-надзора	јачање резолуције видео надзора и поставка нових камера на критична места	-директор школе	по потреби
8.	Обука помоћног особља о правилном и безбедном коришћењу средстава за хигијену	-предавања, презентације	- директор, помоћник директора	на почетку школске године
9.	Обука запослених о правилном и безбедном чишћењу опреме за рад	-предавања, презентације	- директор, помоћник директора	на почетку школске године

ОСТАЛИ САДРЖАЈИ И АКТИВНОСТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Руководeћи, саветодавни и стручни органи у школи

Орган управљања у школи је Школски одбор. Саветодавни орган је Савет родитеља. Стручни органи су Наставничко веће, одељењска већа, Педагошки колегијум, Стручно веће за разредну наставу, стручна већа за области предмета, стручни активи за развојно планирање и развој школског програма и тимови. Директор образује следеће тимове за сваку школску годину:

- 1) Тим за инклузивно образовање
- 2) Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
- 3) Тим за самовредновање
- 4) Тим за обезбеђивање квалитета и развоја установе
- 5) Тим за развој међупредметних компетенција и предузетништва
- 6) Тим за професионални развој
- 7) Тим за професионалну оријентацију
- 8) и остале тимове по потреби (Креативни тим, Пројектни тим...)

Педагошки колегијум чине председници стручних већа и актива, координатори тимова и стручни сарадници. Стручни органи старају се о обезбеђивању и унапређивању квалитета образовно-васпитног рада школе; прате остваривање Школског програма; старају се о остваривању циљева и стандарда постигнућа, развоју компетенција; вреднују резултате рада наставника и стручних сарадника; прате и утврђују резултате

рада ученика; предузимају мере за јединствен и усклађен рад са децом и ученицима у процесу образовања и васпитања и решавају друга стручна питања образовно-васпитног рада.

Одељењски старешина има организационо-руководећу и педагошко-инструктивну улогу у раду са ученицима одељења којима је старешина, у сарадњи са њиховим родитељима и води прописану евиденцију и педагошку документацију.

Рад наведених органа прецизно се планира годишњим планом рада.

Рад Ученичког парламента

Ученички парламент се формира на почетку сваке школске године избором по два представника сваког одељења седмог и осмог разреда. Чланове бирају ученици на ЧОС-у. Чланови бирају председника и два члана представника ученика који учествују у раду Школског одбора. Ученички парламент има Пословник о раду, а програм рада је саставни део Годишњег плана рада школе. Улога Ученичког парламента је да заступа интересе ученика и ради на оставривању њихових права.

Ученички парламент ће :

1. давати мишљење и предлоге стручним органима школе, Школском одбору, Савету родитеља и директору о
 - правилима понашања у школи,
 - мерама безбедности ученика,
 - школским документима (Годишњем плану рада школе, Школском развојном плану, Школском програму...),
 - начину уређивања школског простора,
 - избору уџбеника,
 - слободним активностима,
 - учешћу на спортским и другим такмичењима,
 - организацији свих манифестација ученика у школи и ван ње
 - и другим питањима од значаја за њихово образовање;
2. разматрати однос и сарадњу ученика и наставника или стручног сарадника;
3. обавештавати ученике о питањима од посебног значаја за њихово школовање и о активностима Ученичког парламента;
4. активно учествовати у процесу планирања развоја школе и у самовредновању школе;
5. предложити чланове Стручног актива за развојно планирање и Тима за заштиту од днзз из реда ученика.

Стручно усавршавање

Наставник и стручни сарадник, без или са лиценцом, имају обавезу сталног стручног усавршавања које је прецизирано посебним правилником. Стручно усавршавање обавља се у школи и ван ње. У школи је формиран Тим за професионални развој који све послове из ове области прецизира годишњим планом рада. Подаци о стручном усавршавању ван установе воде се у посебној евиденцији, а сертификати о похађању семинара и стручних скупова се налазе у досијеима запослених.

Презентовање школе и њених ученика

На школском сајту и фејсбук страници школе постављају се све информације о раду школе. Сајт и страница се редовно ажурирају. Посебна пажња је посвећена учешћу ученика на разним такмичењима и конкурсима и резултатима које остваре. На сајту и фејсбук страници се кратко презентују и различите активности из културних и спортских садржаја. Постављају се кратке информације и фотографије које прате рад школе у свим областима.

Редовно се сарађује са локалним ТВ и радио станицама и локалним новинама, као и са локалним интернет порталима. Прилози о школи објављују се у медијима на локалном нивоу, али и на покрајинском и државном нивоу.

Школа сваке године организује промоцију најуспешнијих ученика генерације осмака уз доделу пригодних награда и пријем ученика носиоца Вукове дипломе и њихових родитеља.

Учешће школе у пројектима

ОШ „Здравко Гложански“ Бечеј увек је учествовала и даље активно учествује у разним пројектима под покровитељством Министарства просвете, науке и технолошког развоја, као и других институција и организација. Циљ учешћа у пројектима је да унапредимо наставу, своје компетенције и да увек стремимо ка унапређењу школе на свим нивоима.

Наша школа је крајем школске 2016/2017. године конкурисала за учешће у два пројекта и успешно изабрана да буде једна од школа које ће реализовати активности у оба пројекта. Они су још увек активни и очекујемо да ћемо од школске 2022/2023. ући у трећу фазу реализације оба пројекта, а то су:

1. „Подстицање демократске културе у школама“ (1.фаза), односно „Квалитетно образовање за све“ (2.фаза) - Савета Европе и Министарства просвете, науке и технолошког развоја;
2. „Заједно ка средњој школи - Подршка деци из осетљивих група у преласку у средњу школу“ - Дечије фондације Песталоци и Центра за образовне политике.

Оба пројекта донела су многобројне бенефити у квалитету наставе и рада наставника о чему се детаљно наводи у извештајима рада школе сваке године, као и предвиђеним активностима који се налазе у Годишњем плану рада школе. Оно што се издваја јесте менторска улога школе у оквиру 1. пројекта (подршка школама у Дебелачи и Новом Саду). У оквиру 2. пројекта реализоване су међупредметне теме Пандемија и Дискриминација са ученицима седмих и осмих разреда.

Осим два наведена, школа је учествовала у претходном периоду и у пројектима „Буди ми пријатељ“ и „Буди ми пријатељ 2“ које је спроводило Друштво интелектуалаца браћа Тан уз сарадњу Савета Европе на заједничком програму Европске уније/Савета Европе. Односе се на промоцију различитости и равноправности у Србији. Из тих пројеката је изникло ТиПиДи – тим за превенцију дискриминације ученика. Рад на превенцији дискриминације уз прегршт активности настављен је под окриљем пројекта „Дизајн за промену“ у који се школа укључила.

Детаљни планови свих пројектних активности као и извештаји о њиховој реализацији су део Годишњег плана рада и Годишњег извештаја о раду школе за сваку школску годину.

**ПРИЛАГОЂАВАЊЕ РАДА, УСЛОВА И ЦИЉЕВА ОБРАЗОВНО-
ВАСПИТНОГ РАДА , НАЧИН ОСТВАРИВАЊА
ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ ЗА УЧЕНИКЕ**

Законска и морална обавеза је да свако дете добије шансу да се образује у складу са својим могућностима. Инклузивно образовање је људско право, представља квалитетно образовање и доводи до друштвеног развоја.

Добити од инклузивног образовања имају сви: како деца и родитељи деце из осетљивих група, тако и сва деца и њихови родитељи, наставници и цела школа, као и цела локална заједница и друштво.

Циљеви програма су:

– За децу са тешкоћама у развоју – Учење кроз интеракцију са другима, у природној вршњачкој групи. Подстицање развоја и стабилизација осећања сигурности, задовољства и самопоштовања. Развој комуникацијских способности (изражавање потреба, жеља и намера вербалним и невербалним путем). Развој свих способности и вештина до максимума. Повећана способност да брину о себи и самосталност. Развој осетљивости за потребе других. Боља емоционална контрола и успешнија социјализација.

– За сву децу - Прихватање различитости као нормалности. Развој осетљивости за потребе деце која се теже развијају, развој способности за препознавање тих потреба, развој вештина сарадње и помагања у дечјем колективу и са децом која имају тешкоће у развоју. Боље учење академских знања, усвајање функционалног знања и боља постигнућа.

– За родитеље деце са тешкоћама у развоју - Упознавање са откривеним могућностима њихове деце. Овладавање вештинама подстицања дечјег развоја. Развијање реалистичких ставова према детету и његовим могућностима. Развијање реалних и позитивних искустава у погледу будућности детета. Развој осећања припадности заједници и обављање других друштвених улога.

– За све родитеље - Развијање позитивних ставова према заједничком школовању и дружењу деце.

– За наставнике у школи – Повећање компетенција наставника. Успостављање атмосфере сарадње и тимског рада. Ефикасно образовање свој деци.

– За локалну заједницу – Искоришћеност људских потенцијала. Мања издвајања за социјална давања и здравствену заштиту. Толерантнији грађани (социјална кохезија, функционална демократија).

На почетку сваке школске године израдиће се анализа реализације плана уписа ученика у 1. разред и континуирано ће се прикупљати информације о деци са сметњама у развоју, инвалидитетом, тешкоћама у учењу и даровитом децом на нивоу школе – ствара се свеобухватна база података у вези узраста, пола, броја и врсте потешкоћа. У току сваке школске године наставља се функционална процена телесног и менталног статуса сваког детета са циљем утврђивања очуваних и оштећених функционалних способности деце, породичне ситуације и ширег окружења у коме деца живе. За сваког ученика коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, установа ће

обезбедити отклањање физичких и комуникацијских препрека и донеће индивидуални образовни план којим се обезбеђује прилагођавање образовног процеса (кроз циљеве, задатке, активности, исходе и временску валоризацију), све у складу са Правилником о ближим условима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање. Циљ индивидуалног образовног плана јесте постизање оптималног укључивања детета и ученика у редован образовно-васпитни рад и његово осамостаљивање у вршњачком колективу. Уколико ће бити потребно прилагођавање и стандарда и сардџаја, школа ће континуирано сарађивати са интерресорном комисијом општине Бечеј, а по потреби и са просветним саветником Школске управе Нови Сад задуженом за питања инклузије, као и са Министарством просвете, науке и технолошког развоја РС.

Школа сваке године прецизно израђује годишњи план рада на инклузивном образовању, а инклузија је постављена и као приоритет у школском развојном плану школе. Такође, сваке школске године се планира израда свеобухватног акционог плана у оквиру преласка ученика са разредне на предметну наставу и професионалне оријентације за ученике са тешкоћама у развоју и даровите ученике.

На нивоу школе ће се континуирано радити анализа имплементације законских одредби у вези са реализацијом инклузивног образовања. Радиће се на осмишљавању потпуне инклузије деце, на креирању делотворних поступака у управљању школом и одељењем, као и на побољшању услова рада у школи за ИО (стварање техничких услова, набавка средстава, литературе и сл.).

Сви тимови и органи на нивоу школе ће у своје планове уткати инклузију: тим за самоевалуацију ће пратити рад ученика који имају додатну подршку, нарочито ученика осмих разреда који имају планове транзиције, планираће активности на нивоу сваке школске године на основу добијених показатеља; тим за стручно усавршавање ће утврђивати континуирано списак потребних вештина наставника због планирања семинара (брига о наставничким компетенцијама), проналазиће семинаре, едукација и средства за стручно усавршавање из области инклузије; сваке школске године ће се у Савет родитеља укључити представник родитеља деце из осетљивих група (семинари, трибине, едукације за сензибилизацију и партиципацију родитеља у процесу инклузивног образовања), а у Ученички парламент ће бити изабран и ученик са тешкоћама у развоју (активности за развој толеранције и прихватање различитости, осмишљавање антидискриминативних мера; формирање вршњачког тима за пружање подршке ученицима за које се припрема ИОП).

За спровођење програма је директно задужен Тим за инклузивно образовање, а за реализацију појединачних ИОП-а су задужени тимови за израду ИОП-а.

Просветни саветник у току стручно-педагошког надзора вршиће спољашње вредновање ИОП-а утврђивањем испуњености услова у поступку доношења ИОП-а, вредноваће се садржај и примена ИОП-а.

Вредновање ИОП-а унутар установе вршиће се кроз самовредновање Тима за ИО и ИОП тимова, према унапред утврђеној динамици у ИОП-у и према указаној потреби.

Педагошки колегијум, Наставничко веће, Савет родитеља, Школски одбор и Ученички парламент ће континуирано бити извештавани о реализацији овог програма.

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима са изузетним способностима

За ученике са изузетним способностима припрема се индивидуални образовни план, програм и начин рада којим се утврђује обogaћен начин образовања и васпитања (према истој процедури према Правилнику као и сваком ученику из осетљивих група), који садржи :

- дневни распоред активности часова nastave у одељењу,
- распоред рада са особама које пружају додатну подршку и учесталост те подршке, циљеве образовно-васпитног рада,
- посебне стандарде постигнућа и прилагођене стандарде за поједине или све предмете са образложењем за одступање,
- програм по предметима, прецизирано који садржаји се обрађују у одељењу, а који са додатном подршком,
- индивидуализован начин рада наставника, избор адекватних метода и техника образовно-васпитног рада,
- повезивање ученика са другим талентима, као и са стручним друштвима и проналажење додатне подршке кроз донаторство и пројекте, начина промовисања талента ученика.

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Праћење остваривања Школског програма је континуиран задатак чланова Стручног актива за развој школског програма са циљем унапређења свих сегмената школског програма.

Праћење остваривања школског програма реализоваће се на основу неколико елемената, који ће се оперативно разрађивати у поступку планирања и реализације праћења:

Садржај праћења остваривања школског програма: постигнуће ученика, оствареност циљева и задатака, усклађеност циљева и задатака са садржајима и темама, адекватност наставних метода и облика рада, активност ученика и наставника, наставна средства, временска динамика, усклађеност са узрасним и развојним карактеристикама ученика, фактори који подржавају реализацију планираног и фактори који ометају реализацију планираног у школском програму.

Начин праћења остваривања школског програма: различите методе и технике оцењивања ученика, мерење постигнућа ученика, ученичких радови, мерење задовољства ученика и наставника у раду, диференцирање различитих нивоа постигнућа ученика и процењивање активности ученика.

Инструмент праћења остваривања школског програма: тестови, анкете, скале процене, упитници, модели евалуације, извештаји о ученицима.

Сарадници у Стручном активу за праћење остваривања школског програма: наставници, стручни сарадници, директор, школски тимови других школа, просветни саветници, родитељи, институције које су задужене за унапређивање праксе оцењивања и вредновања.

Временска динамика праћења остваривања школског програма: месечно, класификациони периоди, током целе године.

С А Д Р Ж А Ј

	стр.
О ОСНОВНОЈ ШКОЛИ „ЗДРАВКО ГЛОЖАНСКИ“ БЕЧЕЈ	2
ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2022-2026	2
Полазне основе израде Школског програма	3
Начела израде Школског програма	4
Циљеви и усмереност Школског програма	6
ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	9
Облици васпитно-образовног рада којима се остварују обавезни наставни предмети, изборни програми и активности	9
ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	11
Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни наставни предмети, изборни програми и активности	12
ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ	12
ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ	13
Допунска настава	13
Додатна настава	14
ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАН	14
ПРОГРАМ ПРОДУЖЕНОГ БОРАВКА	15
ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ	16
ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ	19
ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА	20
ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	32
ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ	36
ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ	38
ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ	40
ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	41
ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ	43
ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ	45
ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈЕ И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ	49
ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ	51
ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ	53
ОСТАЛИ САДРЖАЈИ И АКТИВНОСТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	54
Руководећи, саветодавни и стручни органи у школи	54
Рад Ученичког парламента	55
Стручно усавршавање	55
Презентовање школе и њених ученика	56
Учешће школе у пројектима	56

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ РАДА, УСЛОВА И ЦИЉЕВА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА , НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ ЗА УЧЕНИКЕ	57
Препоручени начин прилагођавања програма ученицима са изузетним способностима	59
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	59

Орган управљања, Школски одбор ОШ „Здравко Гложански“ Бечеј је на седници одржаној 25.07.2022. године донео:

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ
ЗА ПРВИ И ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА
ЗА ПЕРИОД ОД ШКОЛСКЕ 2022/2023. ДО 2025/2026. ГОДИНЕ**
дел.бр. 6-15-1/22

Председник Школског одбора

Ивана Мандић Кошарка